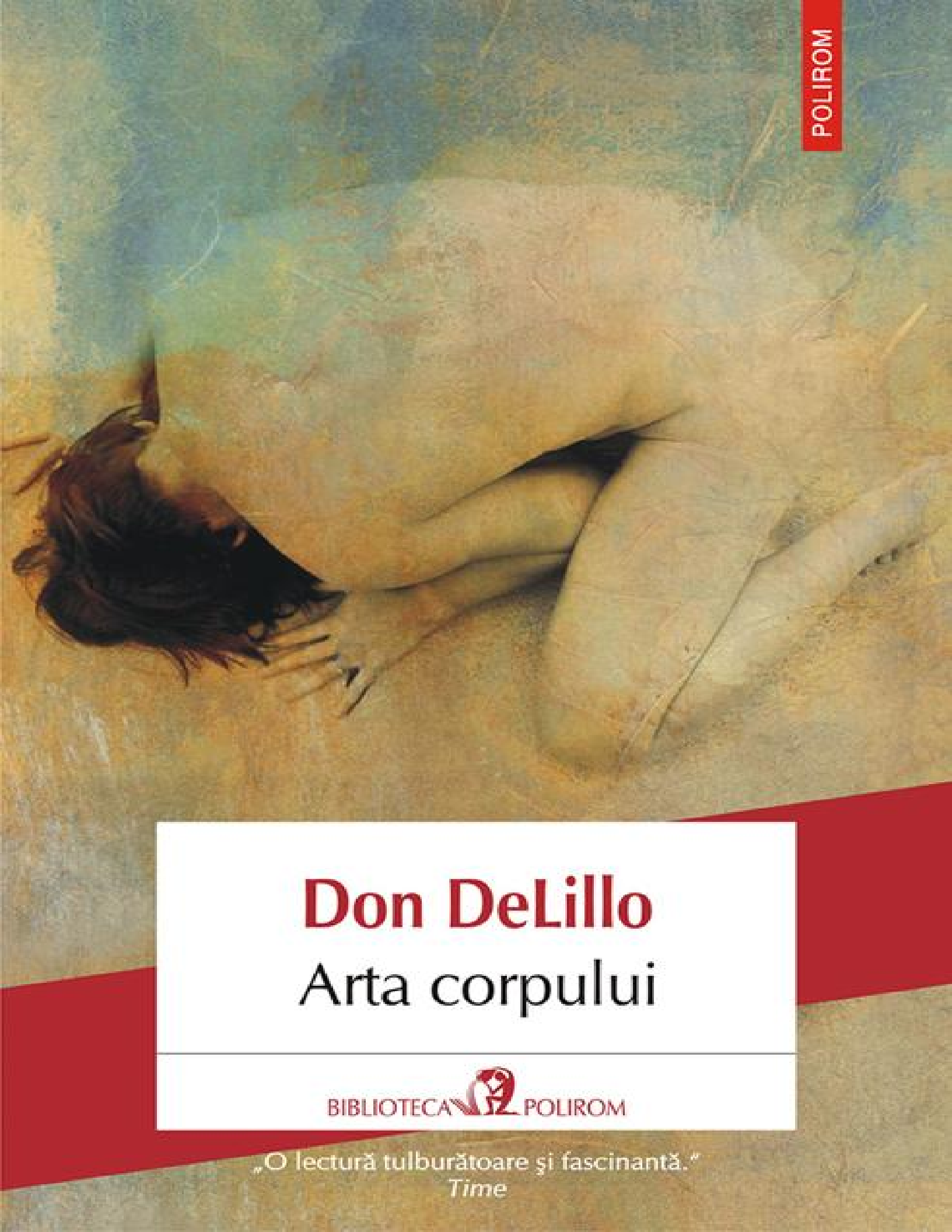

POLIROM

Don DeLillo

Arta corpului

BIBLIOTECA POLIROM

„O lectură tulburătoare şi fascinantă."
Time

Table of Contents

Capitolul 1
Rey Robles, 64 ani, cineast, poet al spațiilor singuratice
Capitolul 2
Capitolul 3
Capitolul 4
Capitolul 5
Capitolul 6
Arta corpului in extremis – lentă, austeră și dureroasă
Capitolul 7

Don DeLillo

Arta corpului

roman

Traducere din limba engleză şi note de Radu Surdulescu

POLIROM
2017

Don DeLillo, *The Body Artist*
Copyright © 2001 by Don DeLillo
All rights reserved
© 2017 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română
www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53
ISBN ePub: 978-973-46-7034-5
ISBN PDF: 978-973-46-7035-2
ISBN print: 978-973-46-6979-0
Coperta: Radu Răileanu
Pe copertă: © Elena Ray/Alamy Stock Photo
Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!
Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

DON DELILLO, romancier, eseist şi dramaturg american, s-a născut în 1936, la New York. Primul său roman, *Americana*, a apărut în 1971, urmat de *End Zone* (1972), *Great Jones Street* (1973) şi *Ratner's Star* (1976). Odată cu publicarea romanului *White Noise* (*Zgomotul alb*), în 1985, premiat cu National Book Award for Fiction, s-a bucurat de o recunoaştere rapidă ca romancier de succes, inspirînd proza unor autori precum Jonathan Franzen, Martin Amis sau Zadie Smith. A publicat în continuare romanele *Libra* (1988), o biografie fictivă a lui Lee Harvey Oswald pînă în momentul asasinării preşedintelui J.F. Kennedy, *Underworld* (1997), considerat capodopera sa, *Cosmopolis* (2003; Polirom, 2012), *Falling Man* (2007; *Omul căzător*, Polirom, 2015), *Point Omega* (2010; *Punctul Omega*, Polirom, 2012). De-a lungul carierei i s-au decernat numeroase premii de prestigiu, printre care Premiul Academiei Americane de Arte şi Litere (1984), PEN/Faulkner Award (1992, 2012) şi PEN/Saul Bellow Award (2010).

Capitolul 1

Timpul se scurge, pare-se. Lumea se-ntâmplă, dizolvându-se în momente, şi tu te opreşti pentru a arunca o privire către un păianjen înţepenit în plasa lui. Lumina e rapidă, lucrurile sunt conturate precis, iar peste golf aleargă dâre strălucitoare. Ştii mai sigur cine eşti într-o zi luminoasă, după furtună, când şi cea mai mică frunză căzătoare e străbătută de o dureroasă conştiinţă de sine. Vântul fâşâie printre pini şi lumea ia fiinţă, ireversibil, iar păianjenul se mişcă pe pânza clătinată de suflul aerului.

S-a întâmplat în această dimineaţă finală, erau aici în acelaşi timp, în bucătărie, şi se mişcau uşor unul pe lângă altul ca să scoată din sertare şi dulapuri cele trebuincioase, stând apoi la rând în fața chiuvetei și a frigiderului, încă înglodaţi în lumea viselor, iar ea a dat drumul la apă peste afinele cuprinse în mână şi a închis ochii ca să le inspire savoarea.

El citea ziarul, amestecând în cafea. Era cafeaua lui, ceaşca lui. Ziarul îl citeau amândoi, dar de fapt, nemărturisit, era al ei.

— Vreau să spun ceva dar ce.

Ea a deschis robinetul şi pare-se că şi-a dat seama. Era prima dată când îşi dădea seama de acest lucru.

— Despre casă. Asta era, continuă el. Ceva ce voiam să-ţi spun mai demult.

A observat că apa de la robinet devenise opacă în câteva secunde. La început fusese argintie, limpede şi apoi, după câteva clipe, a devenit opacă şi ce bizar părea să fie că în toate lunile astea, de câte ori dăduse drumul la robinetul din bucătărie, nu băgase de seamă că apa era limpede la început, iar apoi devenea nu chiar murdară, ci opacă sau poate nu s-a mai întâmplat până acum, ori a observat şi altă dată dar a uitat.

Cu afinele umede în mână, a deschis uşa dulapului şi a luat cutia cu cereale şi a dus-o pe bufet, cutia maro cu alb, şi atunci toasterul a făcut trosc

şi s-a deschis și ea l-a închis căci trebuia să funcționeze de două ori ca să prăjească bine şi fiindcă era pâinea lui cu unt el a dat absent din cap, deschizând radioul ca să asculte buletinul meteo.

Vrăbiile erau deja pe hrănitoarele lor, bătând din aripi şi disputându-şi spatiul pe marginile curbe.

A căutat în cel mai apropiat dulap un bol şi a turnat în el fulgii din cutie şi a pus afinele peste ei. Şi-a uscat mâinile pe jeanși, simţind cumva culoarea albastră, umedă şi ştearsă.

Cum îi zice, maneta. Apăsase maneta pentru ca pâinea lui să iasă bine prăjită.

Pâinea prăjită era a lui, vremea a ei. Asculta prognoza şi dădea des telefon la Serviciul meteo şi uneori mergea afară şi privea cerul de deasupra coastei, adulmecând briza, căutând implicaţiile ei latente.

— Da, chiar aşa. Ştiu ce e, a spus el.

Ea s-a dus la frigider şi a deschis uşa. A stat acolo amintindu-şi ceva.

— Ce? a întrebat, vrând să spună ce ai zis, nu ce voiai să-mi spui.

Şi-a amintit de boabele de soia. A făcut un pas spre dulap şi a luat cutia şi apoi a prins uşa frigiderului înainte să se închidă singură. A scos laptele, dându-şi seama ce-i spusese el cu vreo opt secunde înainte şi ea n-auzise.

De câte ori trebuia să se aplece şi să caute în fundul sertarelor de jos ale frigiderului, de fapt nu chiar de fiecare dată, scotea un geamăt ca şi cum s-ar fi tânguit pentru viaţa sa. Era prea zveltă şi prea sănătoasă ca să o supere ceva şi doar îl copia pe Rey, identificându-se cu el, gemând geamătul lui, dar atât de autentic şi de profund încât durerea era şi a ei.

Acum că el îşi amintise ce voia să-i spună, părea că şi-a pierdut interesul. Ea nu trebuia să-i vadă chipul ca să ştie asta. Se simţea în aer. Se simţea în tăcerea prelungită ce a urmat cuvintelor lui de acum opt, zece, douăsprezece secunde. Ceva nesemnificativ. Pentru el era un soi de autoînjosire să aducă vorba despre un lucru atât de banal.

S-a dus la bufet şi a turnat soia peste cereale şi fructe. Maneta a sărit sau a țâșnit și el s-a ridicat şi a dus pâinea prăjită pe masă şi apoi a venit să ia untul iar ea a trebuit să se dea la o parte când s-a apropiat el grăbit şi să ţină cutia de lapte ridicată ca el să poată deschide sertarul și să ia un cuţit.

La radio se auzeau voci vorbind într-un fel de hindi, i se părea.

I-a turnat lapte în bol. El s-a aşezat, şi apoi s-a ridicat; s-a dus la frigider, a scos sucul de portocale şi, în mijlocul camerei, a scuturat cutia de carton ca să amestece bine pulpa cu lichidul. Niciodată nu-şi amintea de suc

decât când era gata pâinea prăjită. Abia după aceea scutura cutia. Şi-a turnat sucul, uitându-se la spuma subţire care fâsâia deasupra paharului.

Ea şi-a scos un fir de păr care-i intrase în gură. Stătea lângă bufet privindu-l – decolorat, scurt, nici al ei, nici al lui.

El continua să agite cutia. A făcut asta mai mult decât ar fi fost nevoie pentru că era absent, şi-a zis ea, şi fiindcă îi făcea plăcere într-un mod prostesc şi nevinovat, ca unui copil, de dragul mişcării şi al plescăitului şi al aromei de portocală.

— Vrei şi tu suc?

Ea se uita la firul de păr.

— Spune-mi pentru că nu sunt sigur. Vrei puţin suc? a repetat el, scuturând în continuare blestemata aia de cutie şi ţinându-i gura astupată cu două degete.

Ea îşi freca limba cu dinţii de sus ca să şteargă din organism complicata memorie senzorială a unui fir de păr străin.

— Ce? Nu beau niciodată aşa ceva. Ştii bine. De când suntem împreună?

— Nu de mult timp.

El a luat un pahar, şi-a turnat suc urmărind cum apare spuma. Apoi s-a rotit, cu o uşoară schimă de durere, şi s-a aşezat pe scaunul lui.

— Nu destul de mult încât să observ toate amănuntele.

— Întotdeauna am crezut că asta nu se poate întâmpla aici. Oriunde altundeva, dar nu aici.

— Ce? a întrebat el.

— Un fir de păr în gura mea. Din capul altcuiva.

El îşi întindea untul pe pâine.

— Crezi că se întâmplă numai în oraşele mari, cu populaţie amestecată?

— Oriunde, dar nu aici.

Ţinea firul de păr între degetul mare şi arătător, privindu-l cu o repulsie jucată sau cu o repulsie reală, amplificată până la limitele ei artistice; gura îi rămăsese strâmbă de dezgust.

— Asta cred.

— Poate că îl ai din copilărie, a spus el, deschizând ziarul. Aveaţi câine în casă?

— Hei! Ce te-a trezit din somn?

Era ziarul ei. Telefonul era al lui, cu excepţia momentelor când ea se interesa de vreme. Computerul îl foloseau amândoi, dar, ca principiu, era al ei.

Stătea lângă bufet uitându-se la păr. Apoi l-a aruncat brusc pe podea. S-a întors la chiuvetă şi a lăsat apa fierbinte să-i curgă pe mână, apoi a dus bolul cu cereale pe masă. Păsările s-au împrăştiat când a trecut pe lângă fereastră.

— Te-am văzut bând zeci de litri de suc, bidoane întregi, cum să-ţi spun? a zis el.

Gura ei rămăsese strâmbată după interacţiunea cu viaţa necunoscută a vreunui curier de mâncare sau cu o realitate mult mai stranie şi mai întortocheată – circulaţia intimă a firului de păr de la om la om şi cumva de la gură la gură de-a lungul anilor şi al oraşelor şi al bolilor, al mâncărurilor mizerabile şi al multor fluide fiziologice nocive.

— Ce? Nu cred, i-a răspuns.

OK, a pus bolul pe masă. S-a dus la aragaz, a luat ibricul şi l-a umplut cu apă de la robinet. El căuta un post de radio şi a spus ceva ce ea n-a auzit bine. Între timp a dus ibricul înapoi pe aragaz căci aşa ne ducem viaţa chiar dacă nu o cunoaştem; apoi şi-a frecat din nou cu dinţii de sus limba, insistent, uitându-se la flacăra care ieşea albastră din ochiul maşinii de gătit.

Corpul ei aproape că a trebuit să se răsucească la 90 de grade când el s-a apropiat de bufet ca să ia cuţitul.

S-a dus la masă şi păsărelele au fugit de pe hrănitoare din nou, cu foşnete puternice. Au plecat de la umbra streşinii şi au zburat în razele soarelui, fără zgomot, o acţiune pe care a văzut-o doar în parte, inefabilă, silențioasă, superbă. Zburătoarele erau consumate de lumină, spiritualizate, transformate în ceva pur, iute şi strălucitor ca fulgerul.

S-a aşezat pe scaun, a trecut cu privirea peste titlurile din ziar; şi-a dat seama că nu avea lingură. N-avea lingură. S-a uitat la el şi a văzut că sub falca lui era un plasture.

A folosit vechiul ibric ciobit, în locul celui nou, de-abia cumpărat, fiindcă – nu ştia de ce. Stăteau într-o casă veche, de lemn, cu multe camere şi şemineuri funcţionale şi insecte în pereţi şi mucegai peste tot, o locuinţă pe care o închiriaseră fără s-o vadă înainte, o relicvă a boomului afacerilor cu cherestea şi construcţiilor de vapoare, mult prea mare, cu podele ce scârţâiau şi nenumărate ustensile uzate, cine ştie cât de vechi.

Era cât pe-aci să cadă de pe scaun, făcând un gest autoironic, şi s-a dus la bufet să-şi ia o lingură. A luat şi boabele de soia cu ea. Soia asta avea un miros care nu părea să aparţină boabelor nisipoase din cutie. Puţea parcă a grâu şi a picioare în acelaşi timp. Simţea asta de fiecare dată când umbla cu soia. Şi acum a dus-o la nas de câteva ori.

— Te-ai tăiat din nou.

— Cum? Bărbatul şi-a pipăit cu mâna falca, stând cu capul băgat în ziar. E doar o zgaibă.

Ea s-a apucat să citească o relatare din partea ei de ziar. Era un jurnal vechi de duminică, adus din oraş, căci aici nu venea poştaşul.

— Se întâmplă mereu în ultima vreme, nu ştiu, poate că n-ar mai trebui să te razi. Trezeşte-te ca lumea mai întâi. De ce să te razi? Lasă-ţi mustaţă din nou. Şi barbă.

— De ce să mă rad? Trebuie să fie un motiv. Vreau să-mi vadă Dumnezeu faţa.

Şi-a ridicat ochii din ziar, râzând în felul acela găunos care ei nu-i plăcea. Ea a gustat din cereale şi a trecut la altă ştire. În ultimul timp începuse să se transpună cu totul în lumea ştirilor din ziar. Un fel de visare cu ochii deschişi. Făcea asta, apoi devenea conştientă de ce face şi peste câteva minute totul se repeta cu aceeaşi ştire sau cu alta, dându-şi seama din nou. S-a întins după cutia de soia fără să-şi ridice privirea din ziar, şi-a turnat câteva bobiţe în bol, iar la radio se vorbea despre trafic şi tot felul de chestii.

Ideea părea să fie că trebuie să folosească ibricul vechi, iar şi iar, până când o să apară băşici de rugină şi numai atunci o să fie momentul să treacă la cel nou, cumpărat de curând.

— Trebuie neapărat să asculţi radioul?

— Nu, a răspuns ea, continuându-şi lectura. Ce e?

— Numai rahaturi, e uluitor!

Felul în care l-a accentuat pe *t* din rahaturi a conferit demnitate cuvântului.

— N-am dat eu drumul la radio. Tu i-ai dat drumul, a zis ea.

El s-a dus la frigider şi s-a întors cu o smochină mare, negricioasă şi a închis radioul.

— Dă-mi şi mie să gust, a spus ea, fără să se oprească din citit.

— N-am reproşat nimic. Cine l-a deschis, cine l-a-nchis. În dimineaţa asta cineva-i un pic nervos. Oi fi eu, mai ştii, cel care ar trebui să fie în defensivă. Nu domnişoara care mănâncă şi doarme şi trăieşte veşnic.

— Ce? Alo, Rey, taci din gură.

El a rupt codiţa cu dinţii şi a aruncat-o spre chiuvetă. Apoi a desfăcut smochina cu unghiile de la degetele mari şi a luat lingura din mâna ei şi a lins-o şi a scos cu ea din coaja larg deschisă o bucată de pulpă roşiatică. A

pus totul pe o felie de pâine prăjită – pulpa, partea mai moale – şi a întins-o cu dosul lingurii, rotocoale de unt roşcat cu seminţe parcă vii în ele.

— Eu sunt cel care ar trebui să fie cu capsa pusă azi. Care să geamă. Teroarea unei noi zile banale, a zis el cu viclenie. Tu nu cunoşti asta încă.

— Mai scuteşte-ne!

Ea s-a întins şi el i-a dat felia de pâine. În copaci croncăneau ciorile, chemându-se între ele. A muşcat din pâine şi a închis ochii ca să simtă mai bine gustul.

El i-a dat lingura înapoi. După aia a deschis radioul, şi-a amintit că tocmai îl închisese şi l-a închis din nou.

Ea a turnat câteva bobiţe în bol. Mirosul de soia era ceva între cel al corpului, da, cu toate extremităţile din partea lui de jos, şi cel de păstaie cu seminţe, cu aromă de pământ. Dar nu era cea mai bună descriere. Citea în ziar o ştire despre un copil părăsit, dintr-un orfelinat. Nu, nu era cea mai bună descriere. Era un miros pur şi simplu. Ceea ce este un miros, dincolo de originile lui. Era ca şi când, şi a început să spună ceva în acest sens fiindcă ar fi putut să îl amuze, dar apoi a renunţat – ca şi când vreun filosof scolastic, poate, ar fi încercat să clasifice toate mirosurile cunoscute şi ar fi descoperit unul care nu îşi găsea locul în sistem şi l-ar fi denumit soia, cuvânt care putea cu uşurinţă să fie parte a unui termen latinesc pretenţios, ba nu, nu putea fi aşa, iar ea a rămas pe gânduri, nu ştia despre ce, cu lingura la mică distanţă de gură.

— Ce? a întrebat el.

— N-am spus nimic.

Ea s-a ridicat să caute ceva. A văzut ibricul dar şi-a dat seama că nu de el era vorba. Ştia că o să-şi aducă aminte fiindcă întotdeauna se întâmpla aşa; atunci şi-a amintit. Îi trebuia mierea pentru ceai chiar dacă apa nu fiersese încă. Era mereu hiper-pregătită sau repezită sau nestăpânită, şi Rey zicea tot timpul sau a zis o dată, şi în mintea ei era o voce, a ei, un dialog sau un monolog, şi s-a dus să ia din bufet mierea şi plicurile de ceai – o voce care izvora dintr-o ştire din ziar.

— N-aveai ceva să-mi spui?

— Ce? a întrebat el.

Ea i-a pus mâna pe umăr şi s-a dus la masă în partea ei. Păsările au zburat de pe hrănitoare cu un fâlfâit de aripi care suna ca nişte *b*-uri şi *r*-uri, după *b* urmând o serie de *r*-uri vibrante. Dar nu era chiar aşa. Nu era aşa deloc.

— Ai zis ceva. Nu ştiu exact. Despre casă.

— Nu e interesant. Uită de asta.

— Nu vreau să uit.

— Nu e interesant. Să reformulez. E plictisitor.

— Spune-mi oricum.

— E prea devreme. Necesită efort. E plictisitor.

— Stai acolo şi vorbeşti întruna. Spune-mi.

Ea a luat o lingură de fulgi şi a continuat să citească.

— E un efort prea mare. Ca şi cum ce. Ca şi cum aş împinge un pietroi.

— Stai acolo şi vorbeşti întruna.

— Aici, a zis el.

— Ai spus casă. Nimic despre casă nu e plictisitor. Mie-mi place casa.

— Ţie îţi place totul. Eşti îndrăgostită de toate. Eşti căminul meu fericit. Ţine, a zis el.

I-a dat ei ce mai rămăsese din pâinea prăjită şi ea a mâncat-o amestecată cu cereale şi afine. Dintr-odată, şi-a dat seama ce a vrut el să-i spună. A auzit ciorile, mai numeroase acum, croncănind în copaci, probabil năpustindu-se asupra unui şoim.

— Hai, spune-mi. Nu-ţi ia decât o secundă, a zis ea, ştiind sigur despre ce e vorba.

L-a văzut ducându-şi mâna la buzunarul de la piept, apoi pauză, apoi apucând ceaşca. Erau cafeaua lui, ceaşca lui şi ţigara lui. Întâmplarea descrisă în ziar părea să se-nalţe din rândurile de cerneală şi să o cuprindă cu totul. Pui deoparte fasciculele de duminică.

— Spune-mi, OK? Fiindcă oricum ştiu.

— Ce? Tot insişti să-mi smulgi vorbele. Avem noroc că nu luăm micul dejun zilnic împreună. Din cauza dimineţilor mele.

— Ştiu oricum. Aşa că spune-mi.

El era cu ochii în ziar.

— Ştii. Perfect. Atunci nu-i nevoie să-ţi spun.

Continua să citească şi se pregătea să-și scoată țigara.

— Zgomotele, a spus ea.

El i-a aruncat o privire. A privit-o. Apoi i-a dăruit un zâmbet larg, lăsând să i se vadă dinţii de aur, încadraţi de chipul lui mare, măsliniu. Nu mai văzuse de mult zâmbetul ăsta al unui Rey de la început, cu ochii limpezi, luminoşi, cu brazde adânci în jurul gurii.

— Zgomotele din pereţi. Da. Mi-ai citit gândurile.

— A fost un zgomot. Un zgomot, a spus ea. Şi n-a fost în pereţi.

— Un zgomot. OK. Nu l-am mai auzit în ultima vreme. Asta am vrut să-ţi spun. S-a dus. Gata. Sfârşitul poveştii.

— E-adevărat. Numai că eu l-am auzit ieri, cred.

— Atunci nu s-a dus. Perfect. Felicitări.

— E o casă veche. Totdeauna sunt zgomote. Dar ăsta e diferit. Nu-s insectele oribile pe care le auzim fojgăind noaptea. Sau lemnul care lucrează. Nu ştiu, a zis ea, încercând să nu pară îngrijorată. Parcă ar fi ceva.

Ea a continuat să citească şi vocea i s-a stins treptat.

— Perfect. Îmi pare bine, a spus el. Ai nevoie de companie.

Desparţi fasciculele de duminică şi sunt nenumărate rânduri tipărite, cu oameni care locuiesc undeva în cuvinte, şi strania, controlata realitate a hârtiei şi cernelii se prelinge prin casă o săptămână întreagă şi când te uiţi la o pagină şi începi să distingi rândurile între ele, ea începe să te cuprindă cu totul şi mulţi oameni sunt torturaţi aproape în toată lumea şi ei vorbesc în alte limbi şi tu discuţi cu ei mai mult sau mai puţin incontrolabil până când îţi dai seama ce faci, şi atunci te opreşti văzând ce este în faţa ta în acel moment, ca de pildă un pahar de suc pe jumătate plin în mâna soţului tău.

A mai luat o lingură de fulgi şi a uitat să le simtă gustul. L-a pierdut undeva între momentul când i-a dus la gură şi secunda regretabilă când i-a înghiţit.

El a pus jos paharul de suc. Şi-a scos pachetul din buzunarul cămăşii, apoi a aprins o ţigară, ţigara pe care o fuma mereu la cafea de la doisprezece ani, aşa îi spusese, şi a lăsat chibritul să mai ardă înainte să-l stingă cu o mişcare înceată, meditativă, şi l-a pus pe marginea farfuriei. Era plăcut pentru ea, mirosul de tutun. Făcea parte din modul în care îi cunoştea trupul. Era aura lui, un rest de fum şi de tabiet neîntrerupt, o dimensiune în noapte, şi ea îl lipăia pe părul creţ, cărunt, de pe pieptul lui şi îi simţea apoi gustul. În întuneric, mirosul era chiar el însuşi, alături de ţigări şi mormăitul din somn şi zeci de alte lucruri pe care le poţi sau nu le poţi numi.

Dar părul pe care-l simţise în gură nu era de la el. Angajaţii trebuie să se spele pe mâini înainte de a ieşi din toaletă. Pâinea prăjită era a lui dar ea mâncase aproape jumătate. Cafeaua şi ceaşca erau ale lui. Dacă-i atingi ceaşca se uită la tine pieziş, cu privirea încruntată pe care i-o aruncă un boxer celuilalt când îi atinge mănuşile. Ea ştia însă că asta era doar o scorneală fiindcă lui nu-i păsa nici un pic de ce făceai cu ceaşca lui. Avea atâtea ceşti la îndemână. Telefonul era al lui. Păsărelele erau ale ei, vrăbiile care ciuguleau seminţele de floarea-soarelui. Firul de păr era al altcuiva.

Gesticulând, el a spus ceva despre maşina lui şi despre benzină. Îi plăcea să dirijeze, să-şi marcheze frazele prelungite prin mişcări ale mâinii, cu două degete întinse.

— Ieri toată ziua am avut impresia că e vineri.

— Cum? a întrebat el.

Sau devii altcineva, unul din personajele din poveste, într-un dialog imaginat de tine. Din când în când devii un bărbat, care trăieşte printre rânduri şi acţionează în altă versiune a poveştii.

Citea şi se gândea. A bâjbâit cu mâna după cutia de soia şi a atins sucul. Şi-a ridicat ochii: observase că el nu citea cu adevărat. Se uita la ziar dar nu citea şi ea a înţeles asta retroactiv, că el s-a uitat tot timpul la foi fără să asimileze cuvintele.

Cutia a rămas nemişcată. Şi-a mai turnat puţină soia în bol, pentru forma ei zgrunţoasă şi pentru viaţă lungă.

— Ieri toată ziua am avut impresia că e vineri.

— Şi a fost? a întrebat el.

Ea şi-a amintit să zâmbească.

— Oricum, are vreo importanţă? a zis el.

Îşi pusese o mână pe umărul lui, şi apoi aproape că a mişcat-o în sus spre ceafă şi păr, mângâindu-l, dar n-a făcut-o.

— Ziceam doar. Cum se face că joia pare să fie vineri? Suntem departe de oraş. Departe de calendar. Vineri n-ar trebui să aibă o identitate anume aici. Cine mai doreşte cafea?

S-a dus să-şi toarne apă pentru ceai şi s-a oprit lângă aragaz, aşteptându-l să răspundă da sau nu la întrebarea ei. Când a pornit înapoi a văzut o gaiţă albastră stând pe hrănitoare. S-a oprit în loc, ţinându-şi răsuflarea. Mare şi lucioasă, pasărea stătea la o distanţă imperială de celelalte zburătoare ce se înghesuiau să ciugulească şi ea s-a gândit că nu mai văzuse niciodată o gaiţă până acum. Era enormă cum privea atent înăuntru, văzând ce-o fi văzut, şi ea a vrut să-i spună lui Rey să se uite.

A privit-o atent, cu dungile ei negre de pe aripi şi de pe coadă: şi-a zis că într-un fel abia acum învăţase cum să privească. Nu a văzut niciodată o vieţuitoare atât de clar, nu pentru că gaiţa stătea unde stătea, destul de aproape ca să-i distingă conturul crestei şi culorile. Ci din cauza uluirii de a vedea pasărea alături de celelalte, mai mici şi mai cafenii, cu albastrul ei mineral sau şters şi cu gulerul mare, întunecat. Dar dacă Rey o să-şi ridice privirea, ea o să zboare.

A încercat să se concentreze apoi nu la amănunte ci la pasărea însăşi, hoaţă a cuiburilor, cu mimica dibace, plină de o răceală interogativă care te sfida parcă.

Când păsările se uită în casă, ce lumi imposibile pot să vadă. Gândeşte-te. Ce dezgolire a tuturor suprafeţelor şi proceselor cunoscute. Dorea să creadă că pasărea o vede, o femeie cu o ceaşcă în mână; ce contează petrecerea zilelor şi a nopţilor, apariţia unui spaţiu din afara timpului. Femeia a privit-o şi a respirat adânc. Îşi dădea bine seama cât de clară este clipa, dar ştia că totul se sfârşeşte aici. Simţea intenţia gaiţei albastre. Sau poate că nu. Poate că ea însăşi era cauza, fiindcă nu mai putea să privească pasărea. Asta trebuie să fie senzaţia când dintr-odată vezi, după ce ai fost aproape orb toată viaţa. A spus ceva pentru Rey, care şi-a ridicat încet capul, alungând gaiţa, în timp ce vrăbiile au rămas pe loc netulburate.

— Ai văzut-o?

El şi-a întors privirea pe jumătate.

— Nu le vedem tot timpul?

— Nu tot timpul. Şi niciodată atât de aproape.

— Niciodată atât de aproape. OK.

— Mă privea.

— Te privea.

Ea stătea pe loc, lângă umărul lui stâng. Când s-a mişcat către scaun, vrăbiile au zburat.

— Mă fixa cu privirea.

— Ţi-a luminat ziua?

— Mi-a luminat. Toată ziua. Toată săptămâna. Ce să mai zic?

Ea îşi bea ceaiul şi continua să citească. Aproape tot ce citea o făcea să viseze.

A deschis aparatul de radio şi a căutat încet un post anume, citind şi din ziar, postul cu buletinul meteo.

El şi-a terminat cafeaua; a aprins o ţigară.

Ea stătea aplecată deasupra bolului cu cereale. Privea dincolo de vas într-un spaţiu din mintea ei, care era în acelaşi timp şi aici, în faţă.

A îndoit un fascicul din ziar şi a citit vreo două rânduri, apoi mai multe, sau nu, sorbind din ceai şi visând.

La radio se difuza o ştire despre o rachetă subterană care a explodat misterios, în Montana, și ea n-a auzit dacă era încărcată sau nu.

Fumând, bărbatul privea afară pe fereastră, la dreapta, unde o pajişte neîngrijită cobora către un drumeag murdar, plin de gropi, care ducea spre o

alee pavată cu pietriş.

Ea citea şi visa. Se afla aici şi acolo.

În ceai nu era miere. Lăsase borcanul deschis, lângă aragaz.

El s-a uitat în jur după o scrumieră.

Ea conversa cu un doctor dintr-o ştire de ziar.

Erau două mile de drum cu pietriş până la şoseaua asfaltată care ducea către oraş.

Ea a luat smochina de pe farfurie şi, cu degetul, a scormonit înăuntrul ei ca să scoată resturile de pulpă.

Glasul vorbea despre vreme, dar ea n-a prins ce spunea. Nu şi-a dat seama că era ceva despre vreme decât după ce a tăcut.

El şi-a lăsat capul mult pe spate şi l-a rotit încet într-o parte şi-n alta ca să-şi relaxeze muşchii cefei.

Ea şi-a supt degetul plin de sucul de smochină şi s-a gândit la ce le trebuia de la magazin.

El a închis radioul.

Ea a sorbit din ceai şi a continuat să citească. S-a văzut stând de vorbă, mai mult sau mai puţin, cu un doctor, undeva în preajma unor tufişuri, cu mulţi oameni înfometaţi în praful din jur.

Ţigara arsese aproape până la capăt în mâna lui.

Ea a ridicat cutia de soia şi a înclinat-o, băgându-şi nasul ca s-o miroasă.

Când el a ieşit din cameră, ea şi-a dat seama că uitase să-i spună ceva.

Uneori nu se gândeşte să-i spună un lucru înainte ca el să iasă din camera în care se află. Abia apoi îşi aminteşte. Atunci îl strigă sau nu-l strigă, şi el răspunde sau nu.

Stătea acolo terminându-şi ceaiul şi se gândea la una şi la alta, amintiri fugare şi scene viu colorate şi o prietenă de care-i era dor şi toate imaginile acoperite de umbră ale unui moment indivizibil dintr-o dimineaţă obişnuită care începe să pară dementă printr-o rutină atât de umană, încât nici măcar nu te poţi opri ca să observi lucrurile, cu excepţia Ajaxului care-ţi trebuie de la magazin şi a păsărilor din spatele tău ce fac să zăngănească rama de metal a hrănitoarelor de afară.

E atât de stupid, citeşti ziarul şi mănânci.

L-a zărit deodată stând în uşă.

— Ai văzut tu cheile mele?

— Ce?

El a aşteptat ca ea să înregistreze întrebarea.

— Ce chei?

El a privit-o.

— Am cumpărat ieri o loţiune, a zis ea. Voiam să-ţi spun. Pentru muşchi. E un tub verde cu alb pe raftul din baia mare de sus. Nu e grasă. E pentru muşchi. Dă-ţi cu ea, dragule. Sau roagă-mă frumos şi o să-ţi dau eu.

— Toate cheile mele sunt pe un singur inel, a spus el.

Ea aproape că a răspuns: „Nu e chiar prudent“, dar n-a făcut-o. Căci ce rost avea. Ce meschin ar fi să spui aşa ceva, dimineaţa sau oricând, într-o zi cu mult soare, după o furtună.

Rey Robles, 64 ani, cineast, poet al spaţiilor singuratice

Rey Robles, autorul a două filme de mare succes din a doua parte a anilor ’70, a fost găsit fără viaţă duminică dimineaţa în apartamentul din Manhattan al primei sale soţii, consultanta de modă Isabel Corrales.

Cauza morţii este o plagă împuşcată, în urma unei sinucideri, a declarat un ofiţer de poliţie sosit la locul incidentului.

Informaţiile despre copilăria dlui Robles sunt incomplete, dar, conform celor mai convingătoare versiuni, el împlinise 64 de ani.

S-a născut la Barcelona, pe numele real, Alejandro Alquezar. Într-o notă biografică apărută în revista *Cahiers du Cinéma* se afirmă că tatăl său a muncit într-o fabrică de textile şi a activat împotriva fascismului; a murit în acelaşi oraş în timpul unor crâncene lupte de stradă din anii războiului civil. Micul Alejandro, spune articolul, a fost printre „fiii războiului“ din Spania, trimişi în Uniunea Sovietică de familiile lor când dictatura de dreapta a devenit o realitate de netăgăduit.

Nu este clar câţi ani a stat în U.R.S.S. sau dacă s-a reîntâlnit vreodată cu mama sa. Se ştie doar că în tinereţe se afla la Paris, unde a fost gunoier şi jongleur pe stradă, jucând apoi în filme diverse mici roluri – de hoţ sau proxenet. Atunci şi-a schimbat numele în Rey Robles, inspirat de un personaj minor pe care l-a interpretat într-un obscur film noir[1].

A locuit vreo câţiva ani la New York scriind subtitrări pentru câteva filme de limbă spaniolă şi rusă, iar apoi a plecat în Vest, unde s-a angajat şofer de lux la Los Angeles, continuându-şi legătura marginală cu filmul şi făcând figuraţie în vreo cinci-şase pelicule. A trecut de cealaltă parte a camerei de filmat după ce a devenit şoferul personal al unui fabricant de ciment din Liechtenstein, un multimilionar care investise masiv în proiecte

cinematografice internaţionale. După cum a mărturisit el însuşi, Robles a avut o relaţie intimă cu soţia acestuia, pe care a convins-o să îi faciliteze obţinerea poziţiei de regizor secund într-un western spaghetti[2] ce urma să fie turnat în Spania.

Zece ani mai târziu, la Festivalul de la Cannes, el a declarat în faţa unui auditoriu entuziast: „Răspunsul la problemele vieţii este filmul“.

Dl Robles a fost autorul a opt pelicule de lung metraj. Cea de-a treia, *Viaţa mea pentru a ta*, o coproducţie franco-italiană având ca subiect răpirea de către bandiţii corsicani a unei femei din lumea magnaţilor, a cucerit Palme d'Or la Cannes. A urmat *Polaris*, o dramă poliţistă americană cu nuanţe de suprarealism spaniol; filmul a generat un adevărat cult şi a fost proiectat mult timp în cinematografele de artă din America şi din străinătate.

„Realizările sale de vârf extind limbajul filmului“, afirma criticul Philip Stansky. „Protagoniştii lui sunt oameni aflaţi în spaţii ale înstrăinării. El a descoperit o fină latură spirituală în poezia locurilor părăsite, unde devin inevitabile situaţiile extreme, iar personajele sunt obligate să-şi găsească un sens.“

Următoarele filme ale dlui Robles n-au mai avut succes de public şi au fost respinse de majoritatea criticilor. După spusele prietenilor, declinul lui a fost pricinuit de alcoolism şi de crizele intermitente de depresie. În acea perioadă s-a căsătorit cu actriţa de teatru Anna Langdon. Cei doi s-au despărţit curând, după ce în tabloidele britanice apăruseră titluri şocante, şi apoi au divorţat.

Soţia supravieţuitoare, cea de-a treia, este Lauren Hartke, o cunoscută *body artist*[3].

1. Conceptul de „film noir“, care s-a referit iniţial la o serie de filme poliţiste franceze create la mijlocul secolului trecut, a fost utilizat ulterior pentru a desemna o varietate de producţii hollywoodiene din anii '40-'50. Acestea erau caracterizate prin atmosfera întunecată, stilistic înrudită cu aceea a expresionismului cinematografic german, şi atitudinea cinică, dură sau blazată a personajelor principale – detectivi particulari, poliţişti corupţi, dar şi femei fatale, ce acţionează în contextul alienant al spaţiului urban american, în care predomină violenţa fizică sau morală. John Huston, Billy Wilder, Otto Preminger sunt printre cei mai cunoscuţi autori din perioada de glorie a „filmului negru“ (multe din aceste producţii fiind adaptări ale unor romane poliţiste populare în epocă). Filme cu modalităţi de expresie asemănătoare au continuat să apară şi în deceniile următoare, în formula „neo-noir“ – ca exemple se pot cita *Taxi Driver* (1976, regia M. Scorsese) sau *Basic Instinct* (1992, regia P. Verhoeven).
2. „Westernul italian“ sau „western spaghetti“ este un subgen cinematografic legat în special de numele regizorului Sergio Leone, care în anii 1960 a revoluţionat arta peliculei, printr-o adaptare ironică a westernului clasic american, ale cărui rădăcini se găseau în mitul frontierei, în

stereotipurile cuceririi Vestului Sălbatic şi ale civilizării sale prin instaurarea ordinii şi normelor legale. Dimpotrivă, în filmele italiene din această categorie predomină individualismul excesiv şi lipsa de reguli, dar amoralitatea violenţei extreme este atenuată de spiritul parodic şi de tuşele groase ale unui umor negru sau grotesc.

3. Spre deosebire de pantomima clasică, ce spune o poveste prin gestică, fără cuvinte, „arta corpului“, o categorie estetică recentă, constă în instituirea corpului uman în sine ca subiect al experienţei: el devine „suport pentru opera de artă“, fiind în mod nemijlocit supus presiunii fizice, traumei, violenţei (Adina Tofan, „Corpul uman ca *ready-made*“). Sexualitatea, agresiunea, pulsiunile inconştientului psihic sunt experienţe simbolice trăite în direct de artist, adesea în forme ritualice. Cum în limba română nu există un echivalent recunoscut al conceptului *body artist*, am preferat să modific titlul romanului de faţă în *Arta corpului*.

Capitolul 2

În jur e o ceaţă subţire, albă, şi autostrada se înalţă către un cer sleit. Sunt patru benzi spre nord şi tu mergi pe a treia şi vezi maşini în faţă şi în spate de ambele părţi, dar nu prea multe şi nu prea aproape. Când ajungi la capătul pantei, se întâmplă ceva şi maşinile încep să meargă încet, parcă de la sine, rulând lin pe suprafaţa plană. Totul e lent şi pufos şi uscat şi se petrece în jurul cuvântului *parcă*. Toate maşinile, la fel şi a ta, par să plutească într-o mişcare descompusă, dând impresia că, ori părând că, şi autostrada aleargă într-un zumzet alb.

Apoi totul se termină. Zgomotul, înghesuiala şi ceaţa s-au întors şi tu aluneci înapoi în viaţă, simţind iarăşi apăsarea din piept.

Pentru ea erau primele zile de după.

Mai întâi şi-a umplut cămara şi a dat cu spray pe faianţa de la baie. Cămara era mare, o încăpere întunecată, mucegăită, lângă bucătarie, şi n-avea nevoie să fie aprovizionată din nou. A curăţat şi a umplut locul pentru hrana păsărilor, organizându-şi ziua în jurul unui scop major, cu toate ofurile şi încurcăturile lui, cu suita lui nesfârşită de variaţii. Pe faianţă şi pe porţelan a dat cu un spray cu aromă de pin: aproape îi plăcea să o simtă. Mai erau două luni până la încheierea contractului. Închiriaseră casa pentru şase luni şi iată că au rămas doar două. O persoană, două luni. Folosea un flacon cu un pistol de pulverizat.

Se simţea ca acasă aici şi străbătea în fugă zilele, cu mica, seducătoarea lor rutină, zile identice una cu alta, împărţite şi organizate, dar cu momente greoaie, descentrate, pustii, mişcându-se atât de încet încât începeau să doară.

Se uita la paginile pe care le scrisese cu Rey, autobiografia lui de rahat. Originalul era acolo, contrazicând impresia ei despre amintirile lui povestite, minciunile şi născocirile lui întreţesute, istorii izvorâte din disperări pe care adesea ea nu le înţelegea. A atins cu mâna hainele rămase

de la el în dulapul din dormitor. Nu se simţea tulburată de lucrurile lăsate de cineva care a murit, aşa că le-a pus pe toate într-o cutie destinată oamenilor nevoiaşi.

Când era jos îi simţea prezenţa în camerele de la al doilea etaj. El avea obiceiul să umble pe-acolo înregistrându-şi vocea pe un mic reportofon, învăluit într-un nor de fum, citind cu glas tare idei despre un scenariu plicticos pentru un scriitor de nu ştiu unde, al cărui nume nu reuşea să şi-l amintească. Acum el, Rey, era însuşi fumul acela, o imagine din aer, vaporoasă, rătăcind prin fiecare spaţiu mai devreme sau mai târziu, fără formă, dar cu un chip care făcea cumva parte din înfăţişarea lui specifică de rătăcitor.

A urcat la etaj, auzind zgomotul pe care-l face cineva care urcă scările, şi a atins nervura de stejar din stâlpul treptelor când a ajuns la primul palier.

Era bine. Dorea să ajungă aici şi avea să-i fie bine. În tot timpul căsătoriei, cât au trăit împreună au trăit exact aici.

Îşi simţea corpul altfel, într-un fel pe care nu-l înţelegea. Compact, conturat, nu ştia prea bine. Uşor străin şi nefamiliar. Diferit, mai suplu, nu avea importanță.

Pe unul din rafturile din cămară era o cutie cu pesmet. Ştia că a văzut hârtie cerată undeva, într-un ambalaj de culoare albastră sau așa ceva. Astea erau lucrurile importante acum. Mâncarea, treburile, cumpărăturile.

A păşit încetişor prin camere. Îl simţea în spatele ei când se dezbrăca, desculţă pe podeaua rece, aruncând de pe ea un pulover uzat; era pe jumătate întoarsă spre pat.

Într-una din primele zile de după, a coborât odată din maşină şi aproape şi-a pierdut cunoştinţa – fără să-i înceteze toate funcţiile importante, ci simţind doar o mică scufundare neajutorată către sol, o uitare a modului de a se ţine pe picioare.

I-a trecut prin minte să-şi pregătească un cotlet, conştientă că e singură, văzându-se cumva pe sine însăşi dinspre marginea camerei sau stând exact unde era şi fiind cea care era şi zărindu-şi făptura, mai mică, plutind undeva în aer, gândind că acum e mâine.

Voia să dispară în fumul lui Rey, să fie moartă, să fie el, şi a tăiat hârtia cerată de-a lungul marginii dinţate a cutiei şi a căutat înăuntru cartonul cu pesmet.

Când a sunat telefonul nu s-a uitat la el aşa cum se uită actorii în filme. În viaţa reală oamenii nu privesc telefonul când sună.

Hârtia cerată s-a desprins cu un pârâit uşor, avansând în lungul marginii cu crestături a cutiei, şi ea a avut senzaţia că aude sunetul prin şira spinării.

Se gândea întotdeauna la ziua de mâine. Îşi planifica lucrurile dinainte. Stătea jos în camera lambrisată. Stătea în picioare în cada de baie şi dădea cu spray pe faianţa de sus până când nu mai putea suporta mirosul înţepător de pin, amestecul de acid şi eter. Îi venea greu să nu mai apese pe trăgaci.

S-a ars la mână cu tigaia şi s-a dus glonţ la frigider dar, la dracu', nu era nici un pic de gheaţă în el. Nu umpluse cu apă tava aia nenorocită pentru cuburi de gheaţă.

Oamenii răspund la telefon sau nu. L-a ascultat cum sună. Se auzea prin toată casa, peste tot unde erau receptoare răsunând în furcă.

Ce straniu i s-a părut deodată că marile firme produceau în masă pesmet, îl ambalau şi îl vindeau pretutindeni în lume: se uita la cartonul acela de fapt pentru prima dată, văzându-l pe deplin şi înţelegând ce era în el – pesmet cu adevărat.

Stătea în camera lambrisată şi încerca să citească. Mai întâi avea să aprindă focul. Încăperea fusese concepută în mod ideal pentru un brandy lângă foc, dar nu reuşea să fie astfel, era rău mobilată, şi ea îşi bea ceaiul şi încerca să citească o carte. Parcurgea o pagină şi privea cu indiferenţă obiectele fixate în spaţiu.

În primele zile de după, a mâncat o porcărie de stridie şi a petrecut nenumărate ore stând pe closet. Dar cel puţin şi-a luat corpul înapoi. Nimic nu seamănă cu o pântecăraie turbată, şi-a zis, care să facă mintea tot una cu corpul.

A urcat scările, auzindu-se cumva pe sine din alte părţi ale casei.

Şi-a scos puloverul uzat. A ridicat mâna, trăgând-o din pulover, şi a atins uşor ceva de deasupra, întrebându-se ce-o fi, deşi i se mai întâmplase şi înainte; atunci şi-a amintit de lustră, umbra metalică ce se bălăbănea – o lampă total nepotrivită pentru cameră, şi s-a întors către pat şi a privit, a privit pe jumătate, nu în aşteptare sau ceva de genul ăsta – un gând atât de slab că nu l-a putut descifra.

Erau prea multe lucruri de înţeles şi în cele din urmă doar unul.

În oraş a văzut o femeie cu părul alb, o japoneză, singură pe o alee de piatră în faţa casei sale. Ţinea în mână un furtun de grădină şi stătea, imponderabilă, sub cerul jos, atât de imobilă şi fără viaţă în ea, încât putea să fie şi hârtie de împachetat cadouri; uda un rând de brumărele stacojii cu un fir subţire de apă care se arcuia din ştuţ.

Tot ce vedea i se părea îndoielnic – nu îndoielnic, ci mereu în schimbare, destinat metamorfozei, ceva care este de asemenea şi altceva, dar ce, ce.

A început să răspundă la telefon. La început a folosit o voce moale, parcă nu a ei, vocea nesigură, deformată a altcuiva, cu care spunea alo, cine sunteţi, da. Se dusese vorba că e aici şi primea telefoane din New York, unde îi era domiciliul, şi de la prieteni şi colegi din alte oraşe. O sunau să-i spună că nu înţeleg de ce s-a întors aici. Era ultimul loc unde trebuia să stea, singură într-un asemenea căsoi pe o coastă pustie, iar ea colinda prin camere şi urca scările şi îşi planifica activităţile fiindcă avea mai multe de făcut în mai puţin timp, pe măsură ce lumina devenea mai ameninţată. Priveai afară şi deodată era întuneric, pe neaşteptate.

Se trezea devreme dimineaţa, când erau momentele cele mai rele, clipele ucigătoare, în pat, amintindu-şi de ceva şi în aceeaşi secundă dându-şi seama despre ce era vorba.

O sunau de cinci-şase ori pe zi, apoi ceva mai rar, iar ea şi-a amintit de acea japoneză – o imagine superbă şi problematică, dacă era japoneză la urma urmei – care-şi uda grădina pe când stătea să plouă.

Mergea cu un feribot rablagit la Little Moon, unde n-avea nimic de făcut decât să se plimbe pe aleile noroioase, până la celălalt capăt al insulei, pe lângă case bătute de vânt şi o biserică cu o turlă lipsă: un marş de patruzeci de minute până la un târg de artă tradiţională acum abandonat – ceva ţesături şi lemn cioplit poate şi bineînţeles olărie – şi după aceea, repede, repede înapoi. Feribotul pleca la ore fixe, motiv suficient ca să repete călătoria din când în când.

Ideea era să-şi organizeze timpul până avea să poată trăi din nou.

La sfârşitul primelor zile de după, şi-a reluat exerciţiile de respiraţie. Trebuia să înceapă din nou lucrul cu corpul, regimul ei de întinderi de felină şi contorsiuni metodice. Lucra de la coloană spre exterior, mişcându-se pe podea în patru labe, şi simţea cum aorta i se trage înapoi la fiecare val de sânge. Stătea în cap şi făcea mişcări de răsucire din gât. Îşi scotea limba şi pufăia în secvenţe strict măsurate de un cronometru intern, cu o exactitate pe care o simţea în vertebrele separate de discurile care pârâiau uşor de-a lungul coloanei.

Dar înăuntrul ei lumea se sfărâmase.

Noaptea, cerul era foarte aproape, răspândit în fumul de stele şi cataclismele gama, dar ea nu-l mai vedea ca înainte, ca pe o extensie a

sufletului, o minune mută, guturală, ceva ce exista dincolo de limbaj în partea cea mai veche din ea.

A încetat să mai asculte buletinul meteo. Lua vremea aşa cum venea, cu ploaie îngheţată, cu vânt puternic şi cu uriaşele pietre gheboase de pe povârnişuri, adevărate embleme ale clanurilor, pulsând în lumina furtunii şi a legendelor şi a timpului. Tăia singură lemnele de foc. Stătea ore în şir cu ochii în calculator uitându-se la imaginile live de la marginea unei şosele cu două benzi dintr-un oraş finlandez. Era miezul nopţii acolo, în Kotka[1], şi ea privea întruna. O interesa fiindcă totul se întâmpla chiar acum, când ea se afla aici, şi fiindcă asta dura douăzeci şi patru de ore zilnic, maşini fără chip care intrau în Kotka sau ieşeau, ori numai şoseaua goală în orele de linişte. Momentele de linişte erau cele mai tari.

Stătea cu ochii în ecran. Nu se putea desprinde, totul era suficient de real, așa încât putea să facă față împrejurării că nu se întâmpla nimic. Atracția creștea chiar din acest motiv. La Kotka era ora trei dimineaţa şi ea aştepta să apară o maşină – nu că ar fi interesat-o cine se află înăuntru. Ci doar că era vorba de Kotka, faptul că imaginea dădea impresia de organizare, de loc fixat într-o ramă solidă, în timp ce el există şi tu îl priveşti, cifrele orei locale fiind afişate în display-ul digital din colţul ecranului. Kotka făcea parte dintr-o altă lume, dar ea putea s-o vadă în realitatea sa, în orele, minutele şi secundele sale.

S-a gândit că cineva ar putea să se masturbeze văzând asta, o maşină care apare pe o şosea spre Kotka în mijlocul nopţii. I-a venit să râdă de o asemenea idee. Tăia lemnele de foc. Dar îşi rezerva timp în fiecare zi pentru camera web din Kotka. Nu înţelegea sensul transmisiei live dar o interpreta ca pe un act poetic plutitor, cel mai reuşit în momentele de linişte. Îi goleau mintea şi o făceau să simtă tăcerea adâncă a altor locuri, misterul de a vedea de-a curmezişul lumii până într-un loc unde nu se vedea nimic altceva în afară de un drum care se apropie şi se îndepărtează, ambele realităţi în acelaşi timp, iar cifrele se succedau pe display-ul digital cu o senzaţie de urgenţă ciudată şi goală, secundele avansând către minute, minutele urcând spre ore, şi ea stătea şi privea, aşteptând o maşină care să capete formă pentru o clipă pe şosea.

A sunat-o prietena ei, Mariella, scriitoarea din New York.

— Eşti bine?

— Ce-ar trebui să răspund oare?

— Nu ştiu. Nu te simţi singură?

— Ar trebui să existe un alt cuvânt pentru asta. Toţi suntem singuri. Acum e altceva.

— Dar nu crezi, nu ştiu… Ar fi mai uşor.

— O discuţie de felul ăsta ar fi mai potrivit să o ai cu altcineva. Nu ştiu cum să port asemenea conversaţii.

— Dacă nu te-ai izola aşa. Ar fi bine să ai în jur persoane şi lucruri familiare. Singurătatea nu-i bună. Ştiu ce sentimente ai avut pentru el. Şi cât de groaznic este. Doamne. Dar nu-i bine să te închizi aşa în tine. Ştiu şi cât eşti de hotărâtă. Ce voinţă ai, în felul tău târşâit de a înainta. Dar trebuie să încerci să ieşi din toată povestea, nu să intri şi mai adânc. Nu te închide-n tine.

— Spune-mi ce mai faci.

— Îmi hrănesc tenul. Privesc pe fereastră, a spus Mariella. Şi vorbesc cu tine.

— Ce mănânci?

— Beţişoare de morcovi.

— Asta nu-nseamnă că-ţi hrăneşti tenul.

— Ci că-mi înfometez corpul. Ştiu. O să se prezinte câteva din peliculele lui de început la Film Forum[2]. Nu-l cunoşteai pe atunci. Ar merita probabil să fie văzute.

Dimineaţa a auzit zgomotul. Avea acelaşi gen de claritate pe care-l observase prima dată, cu vreo trei luni în urmă, când ea şi Rey s-au dus la etaj să cerceteze. El a zis că este o veveriţă sau un raton care s-a blocat pe undeva. Ea credea că e o efracţie calculată. Ceva era bine măsurat aici. Nu i se părea un zgomot făcut de un animal. Era un efect aproape intim, ca şi cum ar exista ceva în casă, ar respira acelaşi aer pe care-l respirăm noi şi s-ar mişca aşa cum ne mişcăm şi noi. Zgomotul părea să fie al unui corp care dispersează spaţiul, dar n-au găsit nimic atunci când au căutat.

Era în bucătărie când l-a auzit din nou. S-a dus la etaj cu ceaiul în mână. Camerele din capătul holului, al doilea nivel. Al treilea apoi, întunecat, cu becurile arse şi aproape fără mobilă. Scara scurtă până la cupolă. A privit tăcerea, capul îi vâjâia, partea de sus a corpului era deja în cupola destul de spațioasă, folosită ca spaţiu de depozitare. Ceaiul i se răcise până să ajungă pe podeaua cupolei. Şi-a vârât mâna în hainele uzate aşezate în cutii de carton şi s-a uitat la documentele vechi, cu filele sfărâmându-se între coperţile de piele. Mai erau o bufniţă împăiată şi un vraf de acuarele neînrămate, scorojite. A văzut afară pe fereastră o frunză răsucindu-se în vânt. Era o foaie de sunătoare: se învârtea pe sub o creangă de copac care se

întindea peste acoperiş. Nu se vedea nici o urmă de pânză a vreunei larve de care să atârne frunza, nici un fir din materialul de construcţie al vreunui cuib de pasăre. Doar frunza în aer, rotindu-se.

L-a găsit în ziua următoare într-un dormitor mic de lângă camera spațioasă şi goală, la capătul holului de la al treilea nivel. Era micuţ, avea un corp delicat, şi la început l-a luat drept un copil, cu păr blond şi trezit dintr-un somn adânc, sau poate aflat sub influenţa medicamentelor.

Stătea pe marginea patului, în chiloţi. În primele clipe şi-a zis că era inevitabil să apară. A mers înapoi în timp până la primele indicii că în casă era cineva şi a ajuns la momentul de faţă, fără greşeală, cu toate percepţiile aranjate şi confirmate.

1. Oraş-port din sudul Finlandei, cu o populaţie de aproximativ 55.000 de locuitori.
2. Spaţiu de proiecţie cinematografică din New York, unde sunt prezentate filme clasice, de artă şi independente, americane şi străine. Aici au loc festivaluri de film, retrospective şi alte evenimente relevante pentru a şaptea artă.

Capitolul 3

Îl privea.

— Spune-mi. Ai fost aici, de cât timp?

El nu şi-a ridicat capul. Era ceva atât de straniu în acel om, încât şi-a auzit cuvintele zăbovind în aer, răsuflate şi predictibile. Nu simţea nici o teamă. El avea înfăţişarea unui copil găsit – pierdut şi regăsit, iar ea era, după cum bănuia, găsitoarea.

— Ai fost aici, a repetat, vorbind cât mai limpede, cu pauze între cuvinte.

El a privit-o şi i s-a părut acum mai bătrân, slaba mişcare a capului, o mică înclinare a bărbiei şi a ochilor fiind detalii cruciale pentru transformarea lui – mai bătrân şi uşor jilav, cu fruntea şi obrajii lucind.

A spus ceva.

Ea a întrebat:

— Cum?

Lenjeria lui consta din nişte chiloţi albi şi un tricou prea mare, şi ea l-a studiat de sus până jos, fără rezerve, peste tot.

— Nu poate, a zis el.

— Dar de ce eşti aici? Şi ai venit de mult?

El şi-a plecat capul şi părea că se gândeşte la toate astea ca şi cum ar fi căutat soluţia unei probleme foarte complicate.

Stăteau afară, aproape de vârful povârnişului, şi se uitau la barca unor pescuitori de homari, care înainta printre valurile înspumate. Îi dăduse să mănânce din supa rămasă și nişte pâine prăjită. Aparatul trebuia pornit de două ori ca să se prăjească bine pâinea.

— Ce vezi acolo? l-a întrebat ea, arătând cu degetul barca şi norii care se apropiau.

— Copacii sunt unii din ei[1], a răspuns el.

— Se apleacă. Se leagănă-n vânt. Cei de acolo sunt mesteceni. Cei albi. Li se spune mesteceni de hârtie.

— Cei albi.

— Da, cei albi. Dar dincolo de copaci.

— Dincolo de copaci.

— Acolo, a spus ea.

El a privit îndelung.

— A plouat foarte mult.

— Va ploua. O să plouă, l-a corectat ea.

El purta o geacă şi o pereche de pantaloni de lucru şi nu părea că-i place aici. Ea încerca să nu-l iscodească. I se părea interesantă distanţa, modul lui de a vorbi şi de a acţiona cu întreruperi, cu aerul celui care a învăţat de unul singur, aparenta lipsă de preocupare pentru ce-o să i se întâmple acum. Nu apatie sau indiferenţă, şi-a zis, ci capacitatea lui limitată de a avea în vedere implicaţiile. Nu era sigură ce însemna asta pentru el, să fie găsit în locuinţa altcuiva.

Vântul bătea mai tare acum, aşa că s-au grăbit către casă. Se amuza spunându-şi că el venise din cyberspaţiu, din ecranul calculatorului ei, în mijlocul nopţii. Era din Kotka, din Finlanda.

— Nu a plouat. *O să* plouă, a spus ea.

El se mişca nesigur în spaţiu, intrând sau ieşind, ca şi când aerul ar fi avut noduri şi bucle. Îl urmărea cum intra în casă aplecat într-o parte, târşâindu-şi picioarele. Parcă-i era teamă de levitaţie. Nu se putea abţine să-l privească încontinuu.

Totul era ca şi când. El făcea una sau alta ca şi când. Ei îi trebuia o referinţă din altă parte ca să-l localizeze.

Stăteau în camera mohorâtă, cu lambriuri, sub desenele cu vapoare. Telefonul suna. El privea resturile de buşteni înnegriţi din şemineu, focul de aseară, şi ea îl urmărea. Cărţile de pe rafturile de jos erau în majoritatea lor pentru lecturi de vacanţă, genul pe care-l găseşti în casele de închiriat, cărţi potrivite pentru un asemenea scop, pe supracopertă cu ilustraţii şterse ale altor case din alte vacanţe, sau almanahuri sau atlase, cele mai înalte având o dungă decolorată în partea de sus.

Bărbia îi era căzută mult înapoi, ceea ce făcea ca faţa lui să pară nefinisată, iar părul îl avea sârmos şi zbârlit, cu smocuri în toate direcţiile.

Ea trebuia să se concentreze ca să-i observe particularităţile. Îl privea şi simţea nevoia să se uite din nou. Era ceva greu de definit în înfăţişarea lui, clipă de clipă, o imagine vagă a aspectului său fizic real.

Ea a şoptit:

— Vorbeşte-mi.

El stătea cu picioarele încrucişate stângaci, un crac al pantalonilor ridicat peste pulpă şi se vedea că-şi înnodase un şiret la capătul ciorapului ca să nu-i cadă. Asta i-a amintit ei de cineva.

— Vorbeşte-mi. Vorbesc, a zis el.

Ea s-a gândit: am înţeles ce-a vrut să spună. În tonul lui era o anumită zădărnicie, o lipsă de scop a efortului, sugerând lucruri pe care nu le putea clarifica, oricât de multe ar fi spus. Chiar şi gesturile lui păreau chinuite. Ea ştia că va trebui să sune la spitale şi clinici, la sanatorii psihiatrice şi să se intereseze de pacienţii dispăruţi.

Ploaia a lovit ferestrele mai întâi uşor, cu picături mici, distincte, apoi s-a auzit de peste tot, izbind acoperişul verandei şi umplând burlanele, iar ei stăteau ascultând-o.

— Cum te cheamă? l-a întrebat.

El a privit-o.

— Am venit aici ca să fiu eu însămi, a spus. E important pentru mine. Sunt dispusă să aştept. O să-ţi dau timp să-mi spui cine eşti. Dar nu vreau să mai fie cineva în casa mea. O să-ţi dau o şansă. Dar n-o să aştept la infinit.

N-a vrut să sune ca un avertisment oficial, dar probabil aşa a părut. Va trebui să sune la cel mai apropiat azil pentru oamenii străzii, care nu va fi deloc aproape, poate la biserica din oraş sau la biserica fără o turlă din Little Moon şi în cele din urmă va fi nevoită să cheme poliţia, dacă lucrurile nu se rezolvă.

— Sunt aici datorită lui Rey, soţul meu, care a murit. Nu ştiu de ce-ţi spun toate astea, fiindcă sigur nu e necesar. Dar am nevoie să locuiesc aici singură o vreme. Spune-mi doar dacă înţelegi.

El a dat din mână ca şi când ar fi vrut să-i spună că nu era nevoie să mai continue. Desigur, a înţeles. Sau poate nu.

Furtuna s-a înteţit, iar ei stăteau şi ascultau. Erau rafale aşa de puternice că trebuiau să le dea atenţie. Ar putea să-l sune pe agentul imobiliar şi să depună o plângere despre existenţa unui străin în imobil. Şi asta ar fi o soluţie.

Era doar aproape de prânz dar avea senzaţia că el se afla aici de o săptămână. Stăteau şi se uitau la tăciunii de aseară.

Deodată şi-a dat seama cine era, cu cine îl asemănase în gând.

Îi amintea de un profesor de ştiinţe din liceu, care vorbea mormăit, părea să aibă un păr deschis la culoare în zilele mai întunecate şi arăta chel

în cele însorite, care odată şi-a lipit cu scotch o cusătură ruptă la pantofii ieftini. Vorbea cu multe şovăieli ce-i făceau pe elevi să se simtă stingheriţi din cauza lui, cei mai sensibili dintre ei, ori să devină gălăgioşi, cei gălăgioşi, adică mai toţi.

I-a zis vizitatorului ei „domnul Tuttle“, în amintirea profesorului. S-a gândit că astfel îi va fi mai uşor să-l privească.

Ea a şoptit:

— Spune-mi ceva.

El şi-a întins picioarele, ţinând câte o mână pe fiecare genunchi, un manechin pe un fotoliu roşu de piele, cu capul întors spre ea.

— Ştiu cât de mult, a zis. Ştiu cât de mult casa asta. Singură lângă mare.

Părea să fie nu chiar mulţumit, ci cât de cât satisfăcut, tehnic satisfăcut că a reuşit să lege ultimul mănunchi de cuvinte. Şi de fapt a fost, venind de la domnul Tuttle, o formulare pe care a perceput-o în toate ecourile sale profunde. Doar trei cuvinte. El o plasase într-un întreg context de adevăruri interioare şi exterioare. Casa, universul marin de lângă ea, cuvântul *singură*, ce avea legătură şi cu ea şi cu casa, cuvântul *mare*, ce întărea ideea de solitudine, dar sugera şi o eliberare viguroasă, un mod de evadare peste limitele livreşti ale eului.

Ştia că e o prostie să facă analize atât de amănunţite. De fapt, ea născocea, improviza. Dar acesta era efectul spuselor lui, al felului cum înainta ca pe întuneric, pâş-pâş, printr-o frază, accentuînd toate faţetele şi aspectele fiecărui cuvânt, care apărea ca o lună ce trece prin toate fazele sale.

— Îmi place casa asta, i-a spus. Da, vreau să mă aflu aici. Dar e doar închiriată. Sunt o chiriaşă. Voi pleca peste şase-şapte săptămâni. Poate mai repede. E o casă pe care noi am închiriat-o. Cinci-şase săptămâni. Cel mult.

Nu-l mai urmărea cu privirea. Se uita acum la dosul propriilor ei palme, ţinând degetele întinse, privind şi amintindu-şi clipele petrecute cu Rey, nu clipele, ci zilele, sau clipele ce se uneau într-un timp combinat, erotic, de priviri şi atingeri; şi-a încolăcit mâinile una într-alta, făcându-i-se fizic un dor nebun de el, simţindu-se sexual îngrozitor de singură, uitându-se la locurile unde încheieturile ei se făcuseră albe de la strânsoarea degetelor.

— Dar n-ai plecat, a zis el.

— O să plec, a spus ea privindu-l. Peste câteva săptămâni. Când va veni vremea. Când expiră contractul. Sau mai devreme. O să plec.

— Dar nu pleci, i-a răspuns.

Modulaţia de la timpul trecut la viitor dădea impresia unui lucru înlăturat, un obstacol sau o restricţie. El a trebuit să se sforţeze să scoată sunetele. Iar ea a auzit ceva anume în vocea lui. Nu ştia ce este, dar a simţit nevoia să se ridice şi să se ducă la fereastră.

A stat acolo, privind ploaia. I-a trecut prin minte că el ar fi putut veni dintr-una din rulotele risipite de-a lungul lizierei pădurii de lângă oraş, aproape, şi totuşi foarte departe, cu maşini stând pe butuci şi un câine zălud, făcut ghem în praf şi frunze, care încearcă să scape de vreo mâncărime; e fiul, acum adult, ce a fost aşa dintotdeauna, inaccesibil, dependent, trăind de pe-o zi pe alta într-un container dreptunghiular cu părinţii lui bătrâni şi istoviţi ce nu-şi spun niciodată unul altuia pe nume, iar el dispare uneori zile întregi şi se duce cine ştie pe unde în lumea asta nebună, molfăind cuvintele şi fără să păţească nimic.

Sau poate nu, şi-a spus. Nu asta e ce-a auzit în vocea lui. Era acolo ceva periferic, fără legătură cu nivelul veniturilor sau cu timpurile verbale sau cu ce programe TV urmăresc părinţii lui.

S-a întors de la fereastră ca să-l facă să vorbească. El a părut să fie de acord. A povestit despre obiectele din cameră, împiedicat, iar ea s-a întrebat ce vedea el, sau nu izbutea să vadă, sau vedea atât de diferit încât ea nu reuşea să invoce acele contururi.

După o vreme, în timp ce el vorbea, ea a început să înţeleagă ce aude. Erau necesare mai multe niveluri de percepţie, mai multe istorii sociale despre cum ascultă oamenii ce spun alţii. A observat acea trăsătură în vocea lui care se dezvolta pe măsură ce continua să vorbească şi pe care ea a reuşit să o urmărească până la sursă.

L-a privit. Era acelaşi om amărât pe care-l descoperise de curând şi care, vizibil, nu-şi dădea seama ce efect avea asupra ei.

Nu era un rol propriu-zis pe care-l juca el, dar a auzit frânturi din vocea ei, cu prescurtările şi uşoara vibraţie din adâncul laringelui, intonaţia, sunetul ei, şi cât de greu a fost, nepământean parcă, să-şi surprindă vocea venind din gura altcuiva, de la el, şi cât de neliniştitor.

N-a fost sigură că era vocea ei. Apoi a fost. Iar el deja nu mai vorbea despre scaune, lămpi sau modelele din covor. Părea acum că-şi asumă rolul ei într-o conversaţie cu altcineva.

A încercat să înţeleagă ce anume aude.

El gesticula când vorbea, îşi mişca mâna după ritmul cuvintelor, iar ea şi-a dat seama deodată că îi spusese toate astea lui Rey, aici în casă, sau altele asemănătoare. Erau nişte informaţii mărunte despre un telefon primit

de la nişte prieteni care voiau să-i viziteze. Şi-a adus aminte vag că stătea atunci la picioarele scării iar el, Rey, era la etajul al doilea, plimbându-se de-a lungul holului, cu scenariul în mână.

Acum însă ea stătea lângă fereastră.

Vocea lui a început să şovăie şi să se piardă, dar mâna i se mişca în continuare, marcând tot mai slab ritmul.

Ea a înşfăcat o haină din cuier şi a mers afară în ploaie. A pus-o pe braţul îndoit, pe care-l ţinea deasupra capului, şi s-a dus prin iarbă până la aleea murdară, unde era parcată maşina. Portiera nu era încuiată; a intrat în maşină şi s-a aşezat, fiindcă de ce ar fi încuiat-o într-un loc atât de pustiu. Ploaia cădea pe parbriz în rafale. A cuprins-o un scurt tremur şi nu putea să scape de sunetul acelei voci din urechi. Unul din geamurile din spate era puţin coborât, iar mirosul de pajişte udă, mireasma ploii de ţară, urmele brizei şi mării şi amintirilor, toate se întrepătrundeau în atmosferă, dar ea nu auzea decât vocea şi nu vedea decât mâna care se mişca, fără îndoială a lui Rey, cu două degete fluturând împreunate.

Nu ştia cât a stat acolo. Poate mult timp. Ploaia izbea cu putere pe plafon şi pe capotă. Cât timp înseamnă mult timp? Ar putea să fie atât sau atât. În cele din urmă a deschis portiera şi s-a îndreptat spre casă, ţinând haina deasupra capului.

1. Particularităţile stilistice ale monologului interior din majoritatea capitolelor romanului ating, în rostirile acestui personaj, o formă extremă: repetitivitatea se transformă în ecolalie, fracturile logice, rupturile sintactice sunt permanente, timpurile verbale se suprapun şi se anulează reciproc.

Capitolul 4

Erau cinci păsări pe hrănitoare şi toate stăteau nemişcate, cu faţa îndreptată nu spre seminţe, ci în direcţia cealaltă. Ea le urmărea cu privirea. Nu păreau atât că se uită sau ascultă, cât că simt ceva, cu toată intensitatea.

Toate cuvintele astea sunt nepotrivite, şi-a zis ea.

Hrănitoarele atârnau în afara verandei şi ea stătea în camera albă, lângă fereastră, aşteptându-l pe domnul Tuttle.

Le instalase după ce venise înapoi. Erau elementul de bază al lumii din jurul ei, adierea care învăluia casa. I se părea că hrăneşte păsările Pământului, cu seminţe diferite pentru fiecare, uneori două tipuri de seminţe aşezate în straturi deschise şi închise la culoare; păsările vin şi ciugulesc sau nu, iar hrănitoarele diferă şi ele una de alta – colivii, cilindri cu inele, farfurii atârnate, tăvi puse la înălţime, şi poate că uneori un şoim, nu e sigură, ţine păsările la distanţă, ori o gaiţă care imită un şoim, sau ele descifrează un mesaj în ceva ce se întâmplă în afara spectrului vizibil.

Când domnul Tuttle a intrat în casă nu a privit-o, ci s-a dus drept la măsuţa de sticlă cu picioare curbate.

Reportofonul lui Rey zăcea în mijlocul mesei, cu ledul aprins.

Ea s-a aşezat şi a început să vorbească, descriindu-i înfăţişarea. Chipul şi părul şi aşa mai departe. Treaz sau adormit. Destul de curat sau mai degrabă neîngrijit. Ce altceva? O seară bună, rea sau nici una nici alta.

Nu că ar fi ştiut cum erau nopţile pentru el. Cu excepţia uneia. Nu a putut să adoarmă atunci şi a stat un timp lângă uşa lui după miezul nopţii, ascultându-l cum respiră şuierător, simţindu-se neobişnuit de emoţionată. În somn el nu era mai greu de înţeles decât oricine altcineva. Priveşte. Corpul acoperit tresărind uşor. Asta e ce simţi privind un corp tăcut şi vulnerabil, aproape al oricui, sau stând întinsă alături de bărbatul tău după ce aţi făcut dragoste, când inspiri căldura viselor lui sălbatice şi te întrebi cine e el, te gândeşti cu tandreţe la adevărul pe care nu-l vei afla niciodată, fiindcă

somnul ascunde tainele în adâncimile fibrelor nervoase, în etapele, straturile şi pliurile sale.

În dimineaţa asta ea a vorbit despre numele lui sau măcar a încercat. Au stat împreună, au început şi s-au oprit. Dar cu cât vorbeau mai mult – au vorbit un timp şi au schimbat subiectul şi el a oprit reportofonul şi ea l-a pornit din nou şi poate că el avusese, da, un nume, însă îl uitase ori îl pierduse ori nu şi-l putea reaminti.

I-a spus:

— Eu sunt Lauren.

A repetat de multe ori, arătând către ea însăşi, fiindcă s-a gândit că va fi bine pentru amândoi dacă el o va striga pe nume.

— Dac-ai avea un nume, a spus ea. Să presupunem doar. Există cineva care să ştie cum te cheamă? Unde e mama ta? Când zic mamă, femeie care naşte un copil, părintele de sex feminin, oare cuvântul acesta? Spune-mi. Ce?

Ştia cuvintele pentru scaun şi fereastră şi perete, dar nu şi pentru reportofon, cu toate că se pricepea să-l închidă, şi nu ştia, pare-se, cine i-a fost mamă sau unde ar putea fi găsită.

— Dacă poţi vorbi în altă limbă, spune un cuvânt-două.

— Spune un cuvânt-două.

— Spune un cuvânt-două. N-are importanţă dacă înţeleg sau nu.

— Spune un cuvânt-două ca să spui un cuvânt-două.

— E-n regulă. Fii atunci un maestru Zen, omuleţ ciudat. De unde ştii ce i-am spus eu soţului meu? Unde erai atunci? Erai pe-aici pe undeva şi trăgeai cu urechea? Vocea mea. Am auzit-o cuvânt cu cuvânt. Vorbeşte-mi despre asta.

Când se ivea o pauză în conversaţie, reportofonul nu mai fâşâia. Ea îl urmărea. Încerca să-i stoarcă un răspuns, dar n-ajungea nicăieri, şi atunci a schimbat din nou subiectul.

— Ce-ai vrut să spui mai devreme ieri când ai spus, ai părut că spui ce? Nu-mi aduc aminte exact vorbele tale. Ieri s-a întâmplat. Cu o zi înainte de azi. Ai spus că voi fi încă aici, cred, când contractul. Îţi aminteşti? Când va trebui să plec. Ai spus că nu plec.

— Am spus asta ce am spus.

— Ai spus asta. Că tu cumva.

— Cumva. Ce e cumva?

— Taci. Că tu cumva, dar n-are importanţă. Când încetează contractul. Sau cu totul altceva.

El a închis reportofonul. Ea l-a deschis, el l-a închis. E doar curios, şi-a zis ea, sau se joacă aiurea. Dar i-a venit să-l plesnească. Sau nu. Nu ştia ce-i venea să facă. A sosit timpul să sune la un spital ori la altă instituţie. Asta i-a venit să facă. Trebuia să sune mai demult şi a greşit că nu s-a interesat, că nu l-a dus la o persoană cu autoritate, un doctor sau un administrator, o călugăriţă care conduce un aşezământ pentru cei cu deficienţe, destoinică şi plină de bunăvoinţă, dar ştia că nu o va face.

A petrecut o oră într-un birou improvizat de la etajul al doilea, transcriind frazele selecţionate de pe banda pe care o înregistrase cu el.

S-a auzit spunând „Eu sunt Lauren“, ca un personaj îmbrăcat în spandex negru, dintr-un film science-fiction.

În cele din urmă s-a luminat. Şi-a dat seama că el îi auzise vocea pe reportofon. Cu ceva timp înainte ca ea să introducă o bandă goală, el a apăsat play şi a auzit-o vorbind cu Rey, care era sus la al doilea etaj, cu aparatul în mână, înregistrându-şi ideile pentru scenariu.

Aşa reuşise el să-i reproducă vocea.

Dar gestul cu mâna? A respins acest argument. Era o pură coincidenţă, ceva conjunctural, eventual propria ei născocire.

Se simţea mai bine acum.

Ziua îşi supunea corpul la eforturi imense. Avea mereu de atins poziţii care depăşeau limitele la care ajunsese înainte. Putea să ajungă la o extremă imposibil de îndurat ca respiraţie sau forţă sau întindere în timp sau voinţă, şi apoi să se hotărască să depăşească acea graniţă.

Cred că tu îţi construieşti o mică societate totalitară, i-a spus Rey odată, în care eşti şi dictatorul absolut şi cetăţeanul torturat, a zis el, poate laudativ, un artist către un altul.

Totul devenea transparent prin acţiunea corpului. Avea o imagine clară, o gândire clară, ceea ce putea însemna doar că erau puţine lucruri de văzut şi nu multe la care să te gândeşti. Dar poate că era vorba de ceva mai profund, pozele pe care le lua şi le prelungea minute întregi, giraţiile paroxistice, poziţia şarpelui şi răsucirile florale, intervalele de suflu sistematic, ca nişte rugăciuni, viaţa trăită ireductibil ca respiraţie pură. Întâi respiră, apoi gâfâie, apoi ţine-ți răsuflarea. Ajungea să fie încordată la maximum, cu ochii ieşiţi din orbite, cu arterele pulsând puternic în ceafă: erau ore de respiraţie atât de imperioasă şi de absurdă încât se trezea la capăt într-un fel de lumină originară, simţind clar ce înseamnă să fii vie.

A început să lucreze goală într-o cameră rece. Îşi exersa încrucişările direct pe podea, apoi extensiile pelviene, care erau ori comic-erotice ori

erotice de-a binelea, şi repetarea cu încetinitorul a unor gesturi cotidiene, uitatul la ceasul de la mână sau gestul chemării unui taxi, acţiuni citate mecanic într-o altă ramă conceptuală, de multe ori, şi apoi mai lent, şi mai lent, cu gura deschisă de uimire şi ochii mijiţi din cauza intensităţii conştiinţei trecătoare.

A sunat Isabel, prima nevastă a lui Rey.

— N-am prea vorbit la înmormântare. M-ai evitat un pic deci, pot să-nţeleg, crede-mă – am toată simpatia. Accept şi ce-a făcut el fiindcă-l ştiu dintotdeauna. Dar pentru tine e altceva. Îmi pare rău că n-am stat de vorbă. Am văzut de mulţi ani cum gestul în cauză se apropia. Ceva ce avea să se întâmple sigur. Toţi ştiam asta despre el; de mulţi ani avea de gând s-o facă. E un lucru pe care-l purta în minte, soluţia lui de scăpare. N-a fost un om cuprins de deznădejde. Avea acest plan în cap. Stratagema la care ştia că poate să recurgă când va avea nevoie. M-a obligat chiar să îl văd în fotoliul ăla.

— Dar nu înţelegi?

— Te rog. Cine ar putea să-nţeleagă mai bine ca mine? A fost un bărbat imposibil. Încă de la Paris devenise foarte dificil. Am fost căsătoriţi aproape unsprezece ani. Lângă el am trecut prin momente pe care n-aş putea să ţi le descriu. Să nu crezi că nu te menajez. Te menajez cât pot de mult. Omul ăsta, n-a fost o chestie de procese chimice în creierul lui. Important e cine era el. Sinceră să fiu, tu n-ai avut timp să-ţi dai seama. Pentru că am să-ţi spun ceva. Noi am fost două persoane cu o singură viaţă, şi aceea a fost viaţa lui. Am stat cu el până când mi-am ruinat sănătatea, şi azi mai pătimesc. A trebuit să-l părăsesc în mijlocul nopţii. Pentru că ce crezi? M-a ameninţat că mă omoară. Şi-n camera în care sunt acum mă uit la locul gol unde era fotoliul. O zi-ntreagă a rămas aici până l-au luat de sub ochii mei şi l-au dus la medicina legală, cu tot cu sânge şi ce mai avea pe el, nu-ţi mai spun, OK, ca mijloc de probă. Aşa că o să-mi cumpăr alt fotoliu. Nici o problemă. Până atunci e spaţiul ăsta gol. Bineînţeles că el a vrut să te cruţe de momentul propriu-zis. Aşa c-a venit la New York şi s-a așezat în fotoliul meu.

— A fost fotoliul tău. Și pistolul tot al tău a fost? Al cui era pistolul?

— Nu eşti în toate minţile, pistolul meu? Încă un lucru pe care nu l-ai ştiut. Dintotdeauna a avut un revolver. Oriunde a locuit a avut un revolver. Ăsta sau altul. Nu le-am mai ţinut socoteala.

— Nu. Nu poţi să-nţelegi? Nu vreau să ascult toate astea.

— Dar eu vreau să ţi le spun. Insist să le spun. Omul ăsta s-a urât pe el însuşi. Pentru că de cât timp îl cunosc eu şi de cât timp îl cunoşti tu? Eu n-am plecat niciodată. Am plecat? Am fost vreodată despărţiţi cu-adevărat? Îl ştiam şi-n somn. Şi ştiu exact ce era-n mintea lui. El şi-a spus două lucruri. Asta e femeia pe care o cunosc de la bun început. Şi poate că pe ea n-o să o supere toată mizeria pe care o las.

S-a dus să-l caute pe domnul Tuttle. N-avea idee unde pleca sau ce făcea când îi dispărea din vedere. Prezenţa sa avea mai mult sens când dormea decât când era la masă, cu ochii lui uşor bulbucaţi, sau în imaginaţia ei. Îi era greu să creadă în existenţa lui, chiar şi pentru o clipă, ca o presupunere superficială, o siluetă lângă fereastră, într-o lumină ceţoasă.

Stătea în holul din faţă şi a strigat:

— Unde eşti?

Seara s-au aşezat în camera lambrisată; i-a citit dintr-o carte despre corpul uman. Erau acolo fotografii ale celulelor din sânge mărite de mii de ori şi un fragment de text despre biologia procreării şi din acest capitol îi citea, rar, adăugând propriile ei comentarii şi punându-i întrebări şi sorbind din ceai şi, după vreo patruzeci de minute de lectură, când a ajuns la un pasaj despre embrioni ce aveau dimensiunea de o jumătate de inch, plutind în lichidul matern, şi-a dat seama că el îi vorbea.

Dar ce auzea era vocea lui Rey. O reprezentare fidelă, cu accentele lui şi vocalele prelungite, cu diferenţele intime, cu articulaţiile produse în acel aparat vocal şi nu în altul, particularităţi pe care ea le recunoştea în vocea lui Rey şi numai în a lui, şi a continuat să se uite în carte, incapabilă să-şi ridice ochii spre el.

A încercat să se concentreze doar asupra ascultării. Şi-a spus ei înseşi: ascultă! Mâna îi rămăsese în aer, măsurând embrionul, arătându-i lungimea între degetul mare şi arătător.

Urmărea ce-i spune, cuvânt cu cuvânt, dar trebuia să găsească contextul. El vorbea de una și de alta, verzi și uscate. Despre mărci de ţigări, Players şi Gitanes, aş merge pe jos o milă după un pachet de Camel, şi apoi a auzit râsul lui Rey, râsul lui care răsuna ca un clopot, lent şi limpede, şi el nu venea de pe un aparat de înregistrare.

Îi vorbea ei, nu unui scenarist din Roma sau Los Angeles. Era chiar Rey în rolul său de fatalist plin de farmec, spunând povestea dependenţei lui de nicotină, iar la un moment dat a auzit și propriul ei nume, pentru prima dată rostit de domnul Tuttle.

Nu era vreun soi de comunicare cu morţii, ci Rey, viu, într-o conversaţie pe care o avusese cu ea în camera asta, la scurt timp după ce au venit aici. Era sigură, îşi amintea cum au urcat la etaj, prăbuşindu-se într-o noapte de zvârcoliri şi senzaţii, clipe de sex, mărturisiri şi aţipiri, şi mărturisirile însemnau încredere unul în altul, nu dezvăluirea unei vini, ci profesiuni de credinţă, mai ales ale lui, izvorând dintr-o nevoie imperioasă, şi apoi sex somnoros din nou, doi oameni trecând unul prin altul, simplu şi diafan ca briza umedă a mării, şi cum el îi spusese că ea îl ajută să-şi regăsească sufletul.

Toate astea, o strălucire albă undeva, o clipire de gheaţă a memoriei, şi apoi cuvintele însele, cuvintele lui Rey, rostite de omul din scaunul de alături.

— Cu ajutorul tău îmi recapăt propria fiinţă. Gândesc ca mine însumi acum, nu ca acela în care mă transformasem. Mănânc şi dorm ca mine însumi, prost, şi asta nu e bine, dar ca mine însumi, aşa cum eram cândva, şi nu ca altul.

Ea l-a privit, un cap şi un trup din desene animate, fără bărbie, subțire ca un băţ, dar el putea să-l facă pe bărbatul ei să trăiască în aerul care îi ieşea din plămâni către pliurile vocale – aer devenit sunete, sunete devenite cuvinte, cuvintele devenite o fiinţă umană, modelată cu exactitate de limba şi buzele lui.

L-a întrebat, în şoaptă:

— Ce faci acum?

— Fac. Aceasta da aceea. Spune niște cuvinte.

— Ai, vreodată? Uită-te la mine. Ai vorbit vreodată cu Rey? Aşa cum vorbim noi acum.

— Vorbim acum.

— Da. Vrei să spui da? Spune da. Când l-ai cunoscut?

— Îl cunosc unde a fost.

— Atunci şi acum. Asta vrei să spui? Ai stat afară pe hol şi ne-ai auzit vorbind? Când zic Rey, ştii cine e el? Vorbind într-o cameră. El şi cu mine.

Corpul lui s-a mişcat deodată, scurt, dintr-o parte în alta, o tresărire mecanică, tic-tac, ca a primei jucării construite vreodată din părți mobile.

Văzându-l, ea n-a ştiut ce să creadă. Momentul avea în el ceva crud, ca o rană deschisă. O lăsa expusă unor lucruri dincolo de experienţa ei, dar care erau totodată şi înfiorător de importante, cumva.

Cumva. Ce înseamnă cumva?

I-a pus întrebări şi el a vorbit cu propria sa voce, piţigăiată şi pierdută în timpuri şi inflexiuni, în conjugări cântate. Şi-a dat atunci seama că ea descria vorbirea lui unei persoane a treia din mintea ei, poate Mariellei, prietena sa, obiectivă, demnă de încredere, sfătuitoare de bine, sinceră întotdeauna, chiar în timp ce asculta cu lăcomie fiecare cuvânt rostit de el.

A început să care reportofonul peste tot unde mergea. Era mic şi uşor şi îi încăpea în buzunarul de la piept. Purta cămăşi de lână cu buzunare exterioare. Îşi punea cizmele impermeabile şi se plimba ore întregi pe marginea mlaştinilor cu iarbă sărată, pe mijlocul drumurilor pustii şi îl asculta pe domnul Tuttle.

Îşi privea faţa în oglinda de la baie şi încerca să înţeleagă de ce arăta altfel decât aceeaşi figură în oglinda mare de jos, din holul central, cu toate că n-ar fi deloc greu de înţeles, şi-a zis ea, căci chipurile arată diferit tot timpul şi pretutindeni, din cauza sutelor de variabile zilnice, totuşi, şi-a zis, de ce arăt altfel?

* * *

Nu îl lua cu ea în oraş pentru că l-ar fi putut recunoaşte cineva pe-acolo şi fiindcă el nu pleca niciodată de acasă după voia lui, din câte ştia ea, şi nu voia să-l oblige să facă un lucru care putea să-l sperie, dar în special dorea să evite să fie recunoscut.

Într-o zi însă l-a luat până la mallurile întinse, departe de ocean, pe drumul înţesat de maşini şi înecat în gaze de eşapament, şi a făcut-o în felul în care faci ceva chiar mai straniu decât toate lucrurile stranii pe care ai putea să le faci, dintr-un impuls, pentru a-şi satisface nevoia de gesturi pripite şi, vag şi inutil poate, pentru a vedea totul prin ochii lui, lumea într-o formă geometrică, clasificată şi rânduită pe rafturi, şi lungile alei cu diverse produse şi cumpărătorii hipnotizaţi în pantofii lor moi, şi orice altceva ar fi putut să-i demonstreze că tu ai uitat cum trebuie să priveşti.

Dar când au ajuns acolo l-a lăsat pe bancheta lui, cu centura pusă, încuiat în maşină, cât timp ea a stat la magazinul de electronice şi la cel de pantofi şi la supermarket. I-a cumpărat o pereche de pantofi şi nişte şosete. A mai luat câteva benzi pentru reportofon care nu se găseau în oraş şi s-a întors la maşină cu pungile de alimente într-un cărucior strălucitor şi l-a găsit pe banchetă, plin de excremente și urină.

Poate că individul ăsta trăieşte într-un alt fel de realitate, unde este aici şi acolo, înainte şi după, şi se mişcă de la una la alta ruinându-se, prăbuşindu-se, lipsit de identitate, de limbaj, de posibilitatea de a savura felia de pâine prăjită cu miere pe care ea îl vede mâncând-o.

S-a gândit că poate el trăieşte într-un soi de timp ce nu are o valenţă narativă. Şi mai ce? Stătea în biroul aproape gol de la al doilea etaj şi nu ştia la ce s-a mai gândit.

Vorbeau în fiecare dimineaţă stând la măsuţa de sticlă de pe verandă şi ea înregistra totul. Încăperea nu era încălzită, dar ei se simţeau confortabil în zilele acelea însorite, fiecare cu ceaşca lui de ceai de mentă în faţă.

Uşor încovoiat, el vorbea către aparat, uneori foarte de aproape, cu aparatul însuşi s-ar zice, doar el şi reportofonul. Când se oprea brusc, între cuvinte, gura lui continua să vibreze uşor – o mişcare fină ce semăna cu tremurul unui bătrân, reflex sau datorat agitaţiei.

— L-ai cunoscut pe Rey? Ştii despre cine vorbesc când spun Rey?

— Nu e în stare.

— Încearcă să-mi răspunzi. Te rog. Vezi cât de important e pentru mine. Vorbeşte ca el. Spune câteva cuvinte.

În cea mai simplă conversaţie există un cod care le spune vorbitorilor ce se întâmplă dincolo de acustica propriu-zisă. Dar codul lipsea când vorbeau ei. Era o bătaie lipsă. Ei îi venea greu să găsească tempoul corect. Nu erau decât cuvinte nereglate în conversaţia lor. Pierdea legătura cu el, îşi pierdea şi interesul uneori, nu putea să localizeze intervalele ritmice, nici sugestiile temporale, nici chiar murmurele şi ezitările, pauzele audibile ce dau ritmul unei propoziţii. Nu era nici un răspuns pe faţa lui la ce spunea ea şi asta o descuraja. Lipseau şi accentele, lipsea şi tonul plat. A început să înţeleagă că în dialogurile lor nu exista un sens al timpului şi că toate implicaţiile de la nivelul nonverbal, înţelesurile ce puteau fi comune pentru un vorbitor de neerlandeză şi unul de chineză, erau pur şi simplu absente.

— Apasă.

— Apasă butonul. Nu, nu-l apăsa. E butonul de stop. Ne-ai auzit în cameră? Pe el şi pe mine. Vorbind.

A simţit nevoia să-l atingă. Nu-l atinsese niciodată, nu s-a gândit, ori i-a trecut prin gând doar o clipă, poate o dată, când îi lega centura în maşină, când el purta un pulover sau o jachetă.

— Îl ştii, acolo unde-a fost. Îl ştii dinainte. L-ai auzit vorbind cu mine. Noi te-am văzut? Ai stat ascuns undeva ca să nu te putem vedea? Înţelegi? Ascuns. Îi ştii vocea. Fă-mă s-o mai aud.

Era conştientă, şi-a spus că nu e o femeie ce şi-a pierdut minţile şi a întâlnit pe cineva care să reacţioneze la nişte forţe psihice şi să o poată pune în legătură cu soţul decedat.

Aici era ceva cu totul diferit.

L-a privit. Astăzi părul lui avea culoarea cretei. Nici nu prea părea să fie acolo, la doar patru picioare de ea. Nu era în stare să se măsoare pe sine însuşi în funcţie de ceea ce noi numim Acum. Şi ce înseamnă de fapt asta? E posibil să nu existe aşa ceva pentru cei care nu cred în Acum. Poate că ar trebui să stea de vorbă cu un fizician, cu cineva, nu era sigură, care ar putea să-i precizeze parametrii. Nu-i plăcea deloc cuvântul ăsta. Îl folosea dar nu ştia ce înseamnă şi totuşi îl folosea. Păsările înnebuniseră pe hrănitoarea lor.

A sunat-o pe Mariella şi a intrat robotul. Vocea sintetică spunea *Vă / rugăm / lăsaţi / mesajul dumnea / voastră / după / semnalul / sonor*. Cuvintele nu erau rostite ci generate, fiind separate prin dimensiuni scurte dar profunde. A închis şi a format din nou numărul, numai ca să audă iarăşi vocea. Ce stranie discontinuitatea. Părea să fie un salt cuantic de la un cuvânt la altul. A închis şi a format numărul din nou. O voce pentru fiecare cuvânt. Nouă voci diferite. Nu nouă voci diferite ci o voce masculină în nouă cicluri temporale. Totuşi nu chiar masculină. Şi nu cuvinte ci mai degrabă silabe, sau nici silabe. A închis şi a format numărul din nou.

A mers pe holul cel lung şi în sus pe scări la al treilea nivel, pe lângă camerele goale, până la baia de la capăt. Când a deschis uşa, el era în cadă. Nu şi-a mişcat capul şi n-a dat vreun semn că ar fi auzit-o. Ea a rămas pe loc privindu-l. Avea săpunul într-o mână şi şervetul de baie în cealaltă. A rămas în aceeaşi poziţie, cu mâinile în echilibru, iar ea îl privea. El nu s-a mişcat. Nu şi-a întors privirea, parcă n-ar fi auzit-o. Îşi ţinea mâinile puţin deasupra apei, strângând bucăţica de săpun şi şervetul. Săpunul apare ca o aşchie în această imagine.

Ea a şoptit:

— Uită-te la mine.

Când el şi-a întors capul, fără sfială, ea s-a aşezat în genunchi lângă cadă şi i-a luat şervetul din mână. L-a şters dintr-o parte în alta pe umeri şi în jos pe spate. L-a spălat în adâncitura de sub braţ. Ăsta e subraţul, primul şi al doilea. A luat săpunul din cealaltă mână a lui şi l-a frecat pe şervet; apoi l-a spălat pe piept şi pe braţe, numindu-le pe fiecare pentru el, fără cuvinte. A pus încetişor pe apă şervetul, care s-a îndoit spre interior şi s-a dus la fund; apoi l-a frecat cu săpunul pe burtă, sub apă, cu o mişcare leneşă, făcând cercuri în jurul buricului. S-a aplecat peste el ca să pună

săpunul în suportul său, bucăţica de săpun, privindu-l încontinuu, şi-a băgat mâna în apă şi a înaintat uşor de-a lungul penisului, iată-l, a luat în mână testiculele şi le-a frecat, numindu-le pe rând, primul şi al doilea, şi deasupra buzelor lui a apărut o mică umbră jilavă, lucioasă.

Mâna lui a ieşit din apă ţinând şervetul. Ea i l-a luat, apoi şi l-a întins pe faţă, apăsându-l în porii pielii şi frecându-l pe gură; pe urmă i l-a dat înapoi. I-a atins puful de pe obraji, se bărbiereşte oare, cine l-a învăţat, i-a pus uşor degetul pe gură, trasând conturul buzelor. La fel pe nas, pe sprâncene şi pe marginea urechii şi pe volutele dinăuntrul ei. Asta urmată de cealaltă. Asta ducând la cealaltă. Nu se ferea de atingerile ei, poate doar atât cât era normal, iar ea şi-a spus că lui nimic nu i-ar putea părea neobişnuit, sau zguduitor, sau aţâţător, în comparaţie cu faptul, cu taina, sau cum i-o fi zicând – cu şocul uriaş că el era aici.

A simţit un firicel subţire în colţul gurii, jumătate înăuntru, jumătate afară, şi nu putea să fie decât un fir de păr. L-a tras din gură şi l-a frecat cu degetul mare, un fir din şervetul de baie, şi nu-l mai simţea pe faţă; l-a privit pe domnul Tuttle şi s-a uitat la mâna ei şi poate că a fost doar o senzație de mâncărime.

A plecat după aceea înapoi pe hol şi bineînţeles nu i se părea că a spălat un copil dar de fapt nu era nici un bărbat adevărat; din nou, aşa era el, dincolo de facila alternativă ori/ori, şi a mai găsit încă și alte lucruri pe care să le analizeze, se mira cu voce tare de faptul că el folosea un şervet de spălat, ceea ce părea o dovadă de mare rafinament, şi se apăra pe ea însăşi pentru acţiunile ei, analiza reacţia mâinii sale de a se plimba pe corpul lui, în timp ce hoinărea mile întregi pe pârloagele pline de coacăzi, pe o vreme cu vânt şi ceaţă, având jacheta bine încheiată şi ascultând banda din reportofon.

— Cum de ai putut sta aici fără ca eu să ştiu?

— Dar tu ştii. Eu stau.

S-a lovit uşor pe obraz, probabil o mică glumă.

— Dar înainte. Aud un zgomot şi tu eşti într-o cameră de la etaj. De cât timp erai aici? Vorbeşte în chestia aia.

— Vorbeşte în chestia aia, a spus el cu o voce care putea să fie o imitare neintenţionată a glasului ei.

Era în oraş, conducând la vale pe o stradă în pantă, plină cu case cu acoperiș țuguiat, şi a văzut un om stând tolănit pe terasă, în faţa ei, printre copaci şi tufe, cu braţele întinse, un tip blonziu şi cu faţa lătăreaţă. În acel punct al timpului, o câtime de secundă, a avut senzaţia că l-a văzut în

întregimea lui. Toată viaţa acelui om s-a deschis în faţa privirii ei trecătoare. Un ins leneş şi manipulator, agent imobiliar al unor complexe de vile cu vedere către lacuri pline de ţânţari. Îl cunoştea. Îl citea pe de-a-ntregul. Într-o clipită. Stătea acolo, divorţat şi trăsnind a băutură, nelegat afectiv de copii, de fiii săi, doi băieţi, îmbrăcaţi în blazere școlare.

La radio se auzea o voce relatând ştirile.

Când maşina a trecut prin faţa casei, timp de o secundă întreagă, ea a înţeles că nu văzuse un om care stătea pe ceva, ci o cutie de vopsea pusă pe o scândură aşezată între două scaune. Cutia alb cu galben era faţa lui, scândura – braţele, iar mintea şi inima bărbatului erau undeva în aer, risipite deja în vocea spicherului de la radio.

A format numărul Mariellei şi a intrat robotul. A ascultat înregistrarea şi a închis şi apoi a sunat din nou şi iar a închis. A sunat de mai multe ori în următoarea zi şi jumătate, a ascultat vocea sintetică şi n-a lăsat nici un mesaj. Când a sunat din nou şi Mariella a răspuns, a pus jos receptorul, încet, şi a rămas nemişcată.

I-a spus:

— Vorbeşte ca el. Te rog să faci asta pentru mine. Ştiu că poţi s-o faci. Fă-o pentru mine. Vorbeşte ca el. Spune ceva ce a spus el şi tu îţi aminteşti. Sau spune orice-ţi trece prin cap. E mai bine aşa. Spune orice-ţi trece prin cap, doar să sune ca spus de el. N-o să te-ntreb cum poţi să faci asta. Vreau doar să ascult. Vorbeşte ca el. Fă gesturile lui. Vorbeşte cu vocea lui. Joacă-l pe Rey. Fă-mă să-l aud. Te rog frumos. Fii prietenul meu. Un om în care ai încredere e un prieten. Fă asta pentru mine.

Au venit în zbor direct către stinghii, zbătându-se să-şi facă loc la gurile hrănitoarei, unele ciugulind pe alături, cu aripile fâlfâind şi piepturile albite de arşiţa soarelui, în timp ce boabele se împrăştiau peste tot. Plecau şi se întorceau, în zbor semi-planat, nouă, zece, unsprezece păsări, altele erau fixate în ecranul ferestrei, altele în copacii din jur, nu chiar cântând, ci, care-i cuvântul potrivit, piuind sau ciripind, şi se atacau una pe alta pe stinghii ori se încăierau în aer, păsări în culori schimbătoare, păsări ce se strigă pe nume, păsări ce se hrănesc stând cu capul în jos.

Noaptea l-a privit cum doarme, din afara camerei lui. A rămas acolo o oră şi apoi s-a dus la calculator să vadă maşinile care apăreau pe şoseaua cu două benzi, intrând în oraşul finlandez Kotka sau ieşind, până când într-un târziu, odată cu apariţia luminii nordice a reuşit să adoarmă.

Capitolul 5

Era din nou o dimineaţă leneşă, ceţoasă, liniştită, şi telefonul suna. Stătea goală în camera de fitness, aplecată spre stânga, cu ochii închişi, verificând ora pe încheietura mâinii.

Sau stătea jos, cu picioarele încrucişate, respirând galopant. Sufla aerul afară pe nări şi sunetele răsunau în gât; avea imaginea corpului ei ridicându-se şi rotindu-se, o întoarcere la fiecare respiraţie.

Sau mergea în patru labe, cu genunchii depărtaţi la lăţimea şoldurilor, cu fundul sus, apoi luând o poză de felină întinsă ori rostogolindu-se pe umeri.

Stătea în picioare şi se balansa încet, verificând mereu ora, jumătate din corp răsucindu-se în sensul arcului descris de braţul stâng, cel cu ceasul, sau cu corpul sprijinindu-se pe braţ şi capul întorcându-se puţin câte puţin, ca secundarul de la ceasul ce lipsea, cu gura deschisă şi ochii tot timpul strânşi.

A auzit un avion străbătând cerul, a văzut semnalul său luminos intermitent, apoi razele soarelui, pe care le-a ghicit prin pleoapele închise, şi a ştiut că în cele din urmă ceaţa s-a ridicat.

Când se făcea prea rece şi umed pe verandă, stăteau de vorbă în camera lambrisată, iar ea înregistra şi-şi lua notiţe. În unele dimineţi el n-avea chef, dar în altele accepta să vorbească; stăteau lângă focul pe care-l aprindea ea şi casa era pustie în jur.

— Statul aici a venit la mine. Sunt cu clipa. O să plec cu clipa. Scaunul, masa, peretele, holul, toate pentru o clipă, în clipă. A venit la mine. Aici şi aproape. Din clipă sunt plecat, sunt dus, mă duc. O să plec în clipa din clipa.

Nu ştia cum să numească aceste vorbe. Le-a numit cântări. El a continuat o vreme, plecând, venind, şi totul era o cântare, un psalm. S-a aplecat spre el. Nivelul la care se afla domnul Tuttle arăta că inspiraţia nu-i era străină. Ea a simţit în corp o relaxare, care i-a alungat încordarea din minte şi a împins-o către o stare incontrolabilă. S-a agăţat de vocea lui şi a

început să râdă. Voia să cânte cu el împreună, să cadă în şi în afară de timp, cuvinte, lucruri, de ce se întâmpla cu el, dar n-a făcut decât să râdă.

— Venind şi plecând mă duc. Voi pleca şi veni. Plecarea a venit la mine. Noi toţi vom fi, trebuie să fim plecaţi. Fiindcă sunt aici şi unde. Şi voi pleca sau nu sau niciodată. Şi am văzut ce voi vedea. Dacă sunt unde voi fi. Fiindcă nimic nu va veni între mine.

Ea râdea, dar el nu. Cuvintele lui izvorau neîntrerupt, şi nu erau ale unui schizofrenic sau ţipetele unor trupuri cutremurate de vederea Domnului. Arăta palid şi liniştit. Ea îl privea intens. Era doar o cântare, transparentă, sau chiar îi spunea ceva? Simţea că jubilează, că-i e greu să-l mai asculte atent. Îi spunea oare ce înseamnă să fii ca el, să trăieşti în trupul şi-n mintea lui? Încerca să audă asemenea lucruri, dar nu a reuşit. Cuvintele curgeau încontinuu, senzuale şi goale, şi voia ca el să râdă împreună cu ea, voia ca el s-o urmeze în afara ei înseşi. Asta-i esenţial, da, emoţia adevăratei uluiri. Şi, la limită, o spaimă, sau teama de a crede, o dislocare a eului, dar asta-i esenţial, intrarea în extaz, vechiul, adâncul sens al cuvintelor, care te face să-ţi dai ochii peste cap.

— Ce e clipa? Ai spus clipa. Spune-mi ce înseamnă asta pentru tine. Arată-mi clipa.

— Vorbeşte în chestia asta, a răspuns el.

— Ce ştii tu? Cine e Rey? Vorbeşti cu el? Ai vorbit vreodată cu el? Ştii la cine mă gândesc când spun Rey? Eu sunt Lauren. Cine e Rey? Un bărbat. Aşa de înalt. Uită-te. Aşa de înalt. Atât de înalt. Cu mustaţă. Un bărbat cu păr deasupra buzei de sus. Uită-te la mine, măi ciudatule. Cât de înalt? Atât. Un bărbat cu păr stufos deasupra buzei de sus. Dar apoi şi-a ras mustaţa.

Şi-a ras-o. Uitase acest amănunt.

* * *

A văzut ceva cu coada ochiului. A întors capul şi nu era nimic acolo. Telefonul a început să sune. S-a gândit să meargă la un oculist fiindcă i se mai întâmplase asta de câteva ori, sau o dată, sau de două ori, cu coada ochiului drept; sau un oftalmolog, dar ştia că n-o să o facă. Suna telefonul. L-a ridicat şi a aşteptat ca mai întâi să vorbească celălalt.

Era momentul să-şi exfolieze pielea. A început desenând cercuri mari pe tălpi, pe călcâie şi perniţele de sub degete, pe urmă a dat din nou cu săpun

pe laba piciorului şi a ţinut-o răsucită în mână. Îi plăcea să-şi ţină piciorul în mână. Apoi, răbdătoare, a ras cu lama o bătătură şi avea să facă asta şi în zilele următoare, cu corpul supus acestei intenţii depline, un gen de absorbire solemnă care marchează ieşirea definitivă din copilărie.

Avea pile şi perii abrazive, multe feluri de foarfeci, cleşti şi creme care activau verbele scurtării şi exciziei. Şi-a studiat degetele de la mâini şi de la picioare. Avea un mod anume de a izola degetul pentru a-l observa bine, cu ajutorul unei lupe şi al unei bucăţi pătrate de carton închis la culoare; bucăţele de unghii şi ojă, fragmente şi rămăşiţe de piele moartă săreau în jur.

Se simţea bine făcând din nou toate lucrurile astea.

* * *

Poate că omul din casă e lipsit de apărare în faţa adevărurilor vieţii.

Ce adevăruri? s-a întrebat. Ce adevăruri?

Se presupune că timpul trece, şi-a zis. Dar poate că domnul Tuttle vieţuieşte în altă lume. Într-un gen de timp care este acolo, simplu şi copleşitor, aşternut dinainte, care nu se petrece, iar lui îi lipseşte capacitatea înnăscută de a-şi concepe din nou condiţia.

Ce capacitate?

El nu poate face nimic ca să-şi imagineze timpul apărând în secvenţe dătătoare de siguranţă, trecând, curgând, întâmplându-se – lumea se-ntâmplă, e obligatoriu, o simţim – cu nume şi date şi diferenţe.

Viitorul lui n-are nume. E simultan, cumva, cu prezentul. Nici unul dintre ele nu se întâmplă după sau înainte de celălalt; sunt la fel de accesibile, poate, chiar dacă numai în mintea lui.

Legile naturii permit lucruri care de fapt, în practică, nu se petrec niciodată, şi-a spus ea.

Dar ar putea să se petreacă.

Dar ar putea şi să nu.

Dar ar putea să se petreacă. Chiar dacă numai în mintea lui.

Seara mânca uşor, în grabă, ca să scape mai repede. Uneori el nu apărea, altădată venea dar nu mânca nimic iar odată a dispărut timp de vreo şase-şapte ore şi ea l-a căutat prin casă şi apoi pe alee în întuneric, semnalizând cu lanterna către copaci şi întrebând cu voce calmă „Unde eşti?“.

L-a aşteptat înăuntru cu o carte în mână, un obiect de recuzită, stând şi gândindu-se, sau fără să se gândească, ca orice femeie care cunoaște ce poate fi mai rău.

El a intrat în cameră apoi, în stilul lui răsucit, într-o parte, ca şi când, ca şi când. S-a uitat la el cum încerca să-şi adapteze corpul la forma fotoliului; şi-a permis chiar un sentiment de uşurare, o plutire a trupului care o îndepărta ca prin vis de imaginea femeii indiferente citind o carte.

Şi-a imaginat un bărbat care a apărut pe neaşteptate. Nu cel care era aici deja. Un altul. N-a fost ceva important, ci doar un lucru care i-a venit în minte pe când îşi lua masa de dimineaţă, un bărbat apărând deodată, ca într-un film, şi e prins de jos. Nu prins în plasă, ci în poză, într-o peliculă, de jos în sus, ca să apară ameninţător. E o scenă șocantă, aşa cum a fost trasă, un bărbat în pragul uşii, cu luminile căzând pe el într-un anume fel, sinistru ca efect, sau peste care a dat pe alee când a ieşit din maşină, un bărbat foarte solid, apărând deodată în faţa ei. Şocul vine din lumea de afară, lovitura, violenţa intrării neaşteptate, iar momentul este creat într-un mod cutremurător pentru două persoane care au trăit izolate, închise în ele. La urmă se dovedeşte că bărbatul e proprietarul casei, un om foarte solid, da, ca efect, în vârstă dar viguros, sau nu aşa de în vârstă, şi se mai dovedeşte că se află aici ca să vorbească despre domnul Tuttle.

S-a văzut pe sine însăşi în scena de pe alee, ascultându-l pe vizitator. Era doar o imagine efemeră, o poveste pe care şi-a spus-o sieşi sau a văzut-o filmată, ca s-o piardă apoi. Bărbatul îi explică faptul că domnul Tuttle, cu ce nume o avea el, e un membru al familiei, un fel de văr de-al doilea, sau e fiul, mai bine aşa, unei surori mult iubite, că şi-a petrecut mare parte din viaţă în casa asta, având o afecţiune nediagnosticată sau o suferinţă a creierului, mai bine, şi fiind îngrijit o parte din zi de o infirmieră angajată de el, de proprietar, care e îmbrăcat în haine de tweed, un pic ponosite, și pare destul de trist, o tristeţe specifică familiei; când proprietarul şi nevasta lui, Alma, s-au hotărât să se mute în altă parte, cu copiii mari, care aveau de-acum propriile lor familii, ei au dat cu chirie căsoiul ăsta vechi, uşor aplecat într-o parte, vatra şi căminul lor plin de amintiri, cu gândul să-l vândă probabil în cele din urmă, şi l-au internat pe domnul Tuttle, al cărui nume real nu se lasă folosit, într-un azil pentru oameni care suferă de o boală sau alta, la aproape o sută de mile de aici, stări de fapt care sunt dincolo de orice îndoială imaginabilă, şi niciodată până azi nu le-a trecut prin cap celor din familie, când au auzit că a dispărut din azil, că el ar fi în

stare să dibuiască drumul înapoi până acasă. Iată că acum s-au gândit la asta şi tocmai de aceea a venit aici, el, proprietarul, ca să întrebe.

În imaginaţia ei, se abţine, ca și vizitatorul, să amintească analogia cu câinele pierdut, referitoare la domnul Tuttle – dintr-un scrupul sau aşa ceva – şi astfel s-a terminat scena, mai mult sau mai puţin, în timpul mesei de dimineață, cu proprietarul şi chiriaşa aflaţi pe alee, uitându-se în direcţia casei.

Numele Alma a răsărit de nicăieri. Părea absolut credibil. Totul părea credibil, chiar şi întoarcerea câinelui pierdut, şi interesant e că povestea nu a ajuns deloc la punctul în care ea îl invită pe bărbat înăuntru sau în care îl expediază, ci scena doar s-a încheiat, aşa, abrupt.

Mergea pe câmp, cu simţurile ascuţite față de tot ce era în jur, cer şi lumină, ciocănitul care venea de undeva dinspre barăcile aflate la o jumătate de milă de drumul noroios, uşurel în bătaia vântului; sau față de limpezimea peisajului, care poate să-ţi adâncească paşii, să-ţi dea ceva de care să te agăţi cu putere. Apoi ciocănitul a încetat. Mergea, năpădită de gânduri. Era una din dimineţile fără păsări. Pe hrănitoare nu se auzea nici un zgomot, totul era pustiu în jur, captivant în profunzimea sa.

În casă primul lucru pe care l-a observat a fost că el purta pantofii cumpăraţi de ea, confortabili, cu şireturi şi tălpi moi, şi asta a bucurat-o.

Apoi au stat în camera lambrisată, cu reportofonul lângă ei pe o măsuţă.

Cine l-a învăţat să-şi încheie şireturile?

El o privea atent. Părea că o priveşte, dar în realitate n-o vedea. Ea nu credea că ochiul lui ar fi fost în stare să cerceteze lucrurile din jur şi să le dea formă. Oricum nu în mod normal. Se presupune că ochiul dă formă, procesează şi desenează. Spune o poveste căreia vrem să-i dăm crezare.

— Atunci când îmi vine.

— Cum?

— Ceva din cele multe. Zile da ani.

— Tu ştii ce-nseamnă asta? O zi. Un an. Sau m-ai auzit pe mine rostind asemenea cuvinte?

— Spune nişte cuvinte.

— Spune nişte cuvinte.

— Înăuntru când vine.

— Înăuntru când vine. Ce? a întrebat ea.

— Pleacă în plecare.

— Cine pleacă?

— Asta e când tu, da, ai spus.

— Ce-am spus?

S-a gândit că nu i-a zis niciodată pe nume. Îi rostea numele doar când era singură, vorbind în reportofon. Pentru că, desigur, recunoaşte – numele e simpatic şi condescendent.

— Nu-l atinge, a spus el, cu o voce care nu era chiar a lui. O să-l curăţ eu mai târziu.

A căzut în tăcere apoi. Exact aşa, a căzut. Având o privire abătută, o cădere a moralului, dacă ea-l înţelegea cum trebuie. I-a spus nişte rime pentru copii în franceză. A încercat să-l facă să repete un vers şi el s-a căznit, sărmanul, fără succes, iar ea s-a trezit că povesteşte mental scena cuiva care era poate Mariella, sau nu, ca şi când el ar fi fost o piesă de artă, regăsită, şi ele trebuiau să rezolve problema utilităţii lui.

După-amiezele, mereu atât de iute, ultimele raze de lumină se scurgeau pe dealurile de dincolo de golf, pe tot ce se afla în jurul ei, arbori şi pământ şi frunzele strivite sub pași, ocru-ruginii şi aurii; odată un stol de gâşte a trecut liniştit peste umărul ei, zburând prin lumea largă către noaptea lor tainică.

A început să înţeleagă că nu putea să-i fie dor de Rey, nu se putea gândi la absenţa lui, la pierderea lui, fără să-şi aducă aminte, fugitiv, şi de domnul Tuttle.

Când suna telefonul şi ridica receptorul, aştepta ca omul de la capătul firului să vorbească primul şi simţea o mică, crudă satisfacţie în lenea moleculelor buimăcite.

Într-o noapte cu cer senin l-a scos afară pe domnul Tuttle şi i-a arătat cu degetul o constelaţie. Trecuse mult timp de când nu mai privise cerul pe întuneric şi din gurile lor ieşeau aburi în aerul rece. L-a tras cu faţa spre ea, i-a pus mâinile în buzunarele de la jacheta ei şi i-a strigat cuvinte pe care l-a forţat să le repete.

— Cuvintele pentru lumina lunii sunt lumina lunii, a repetat domnul Tuttle.

S-a simţit fericită. Era un argument logic complex, o mişcare ciudată, circulară şi frumoasă, adevărată – sau poate nu atât de circulară ci cât se poate de directă.

Trebuia să-i găsească un nume pe care să-l folosească atunci când i se adresa.

I se părea interesant să-şi spună că el trăieşte în realităţi care se suprapun.

Multe lucruri sunt interesante, deşteapto, dar nici pe departe adevărate.

Şi-a adus aminte că-i trebuiau baterii pentru reportofon.

Îi plăcea să se lase în voia gândurilor. La ce să se gândească? Era o zi lipsită de inspiraţie şi a simţit nevoia să dea vina pe ceaţă.

Poate că el o să cadă, o să alunece, dacă ăsta e un cuvânt folositor, din felul cum trăiește lumea obiectivă, descrierea cea mai profundă a spaţiu-timpului, în care nu sesizează înţelesul unei direcţii pentru viitor – o să alunece în trăirile *ei*, ale tuturor, în cronologia standard, binecuvântată de soare, a evenimentelor.

Să fiu eu prima fiinţă umană care răpeşte un extraterestru?

Ceaţa era sumbră, de culoarea bronzului şi se rostogolea înspre coastă, dar apoi şi-a pierdut forma căzând pe pământ şi luând totul cu ea într-o obscuritate de amibă.

Dacă nu există o ordine a secvenţelor, cu excepţia celei pe care noi o creăm ca să trăim în siguranţă pe lume, atunci ar fi posibil să ce, să trecem dintr-o stare nenumită în alta, doar că în mod clar nu se-ntâmplă aşa.

Şi-a adus ei înseşi aminte că avea nevoie de baterii. Nu uita, şi-a zis.

Era genul de zi în care uiţi cuvintele şi scapi lucrurile din mână şi te-ntrebi ce-ai venit să iei din camera asta, fiindcă nu stai aici fără motiv, şi trebuie să-ţi spui că e doar o chestiune de mai repede sau mai târziu până o să-ţi aduci aminte fiindcă întotdeauna îţi aduci aminte după ce ai venit aici.

Ţi se comunică într-un fel sau altul.

Şi-a epilat cu ceară părul de pe picioare şi de la subraţ. Firele se smulgeau pe porţiuni şi senzaţia era aceea a unui fâşâit rece. Avea o cremă acidă exfoliantă, foarte puternică, luată cu reţetă, şi după epilare îşi dădea cu ea ca să îndepărteze pielea moartă care se transforma în coji, fâşii şi mici bobiţe alunecoase pe care îi plăcea să le ţină între degete, văzând în ele, fără vreun sentiment morbid, moartea celulelor vreunui organ din corp.

Se freca pe coate şi pe genunchi cu o perie aspră, din păr. Îi plăcea să o doară.

Nu trebuia să se ducă la Tanger ca să cumpere burete lufa şi beţişoare pentru cuticule. Se găseau în malluri, pe rafturile de sus, la fel ca şi pensulele de machiaj, aparatele de ras şi fulgii de ovăz pentru măşti. Ăsta era scopul, să facă să dispară vechiul ei look, vechea ţinută, să devină o fiinţă fără expresie, o tăbliţă corporală de pe care s-a şters orice asemănare cu trecutul.

Avea şi o cremă pentru decolorare pe care şi-o aplica aproape peste tot, ca să se depigmenteze. Şi-a tăiat o parte, apoi încă mai mult din părul de pe cap. A fost o treabă nemiloasă, care a devenit aproape brutală când şi-a

oxigenat părul. Voia să vadă în oglindă tipul clasic de persoană care nu e observată, prin care eşti obişnuit să treci cu privirea, golită de sânge, de orice sens, o nălucă în noaptea electrică din fiecare toaletă publică.

Folosea astringenţi ca să îndepărteze resturile de săpun, grăsimile şi petele ascunse de murdărie. Ori benzi de plastic pe care le lipea şi le smulgea apoi, curăţând toate impurităţile din foliculi şi pori.

Constituiau un sistem tainic, fascinant, aceste secreţii grase, evenimente glandulare ale cosmosului corporal, minuscule supuraţii şi erupţii, uleiuri, grăsimi, săruri şi bobiţe de transpiraţie bine fixate; şi cât de mare, aproape ştiinţifică, era plăcerea de a le extrage.

A găsit loţiunea pentru mușchi pe care o cumpărase pentru Rey înainte ca el să plece şi a folosit-o aşa, doar ca să o folosească.

Stătea şi se uita la el, două trupuri într-o cameră. Părea să se dea înapoi sub privirile ei, să se retragă în sine, nu din stânjeneală, şi-a zis ea, ci spontan, automat, ghidat de vreo regulă stabilită de propriul lui corp. Şi-a pus mâinile pe umerii lui şi l-a privit în ochi. Când au început oamenii să se uite unii în ochii altora? s-a întrebat. Asta a făcut, cu o privire cercetătoare, în bucătărie, cu domnul Tuttle.

Nu-l atinge. O să-l curăţ eu mai târziu.

Avea ochi cenuşii, dar ce conta. Erau aproape cenuşii, blajini şi liniştiţi şi netemători. L-a privit în continuare. Îl privea mereu. Nu se putea sătura. Ochii lui de culoare cenuşie deveniseră pământii în lumina puternică, uşor gălbui, şi nu trădau vreun fior de spaimă.

I-a încadrat faţa cu mâinile, privindu-l de aproape. Cum a fost oare când pentru prima dată o fiinţă gânditoare a privit adânc în ochii alteia? S-a întâmplat asta târziu, după o sută de mii de ani sau a fost primul lucru pe care l-au făcut oamenii, depăşind limitele, şi astfel au evoluat, au devenit moderni – privirea care demonstrează că suntem singuri în sufletele noastre?

— De ce crezi că stau mai aproape de tine decât tu de mine? l-a întrebat ea.

Nu voia să pară ciudată. Era adevărat – un paradox de natură spectrală. Apoi a încercat să-l amuze, cu cuvinte dulci şi nume de alint, dar imediat s-a simţit caraghioasă şi s-a oprit.

Domnul Tuttle a mâncat ceva la masa de dimineaţă, sau n-a mâncat, lăsând aproape totul în farfurie. Apoi a rămas în uşa dintre bucătărie şi holul lung care ducea în vestibul. Ea stătea la masă, aşteptând.

A privit-o pe-alături sau a privit prin ea, iar ea aproape a ghicit ce avea să urmeze.

— Dar unde te duci? a întrebat el.

— Doar puţin până-n oraş, a zis el.

— Dar n-avem nevoie de nimic. Şi-o să cumpăr eu dacă o s-avem nevoie. Ştiu ce să cumpăr. Ne trebuie nişte – cum îi zice. Praf de curăţat, a zis el.

— Ce? a zis el.

A ştiut aproape dintr-odată, chiar înainte ca domnul Tuttle să vorbească. Nu în amănunt, dar a simţit, a intuit schimbarea petrecută în el. Ceaiul scotea aburi în cană. Stătea la masă şi-l urmărea şi atunci a înţeles totul în primele schimburi electrice fiindcă vocea, vocile nu erau ale lui.

— Dar nu ne trebuie acum, în clipa asta. O să-l cumpăr eu când mă duc acolo. Ajax. Aşa se numeşte. N-am nimic de curăţat chiar acum.

Îl asculta şi era ea însăși. Cine naibii altcineva. Exact aşa spusese.

— Ajax, fiul lui Telamon, cred, dacă îmi aduc bine aminte de Războiul Troian, şi poate că ne-ar trebui un ziar fiindcă ăsta e deja depăşit şi un războinic vestit, arunca suliţa la distanţe uriaşe şi în plus un detergent pentru vasul de toaletă.

Recunoşti ce-ai spus acum câteva săptămâni, da, dacă îţi este recitat, da, dacă e ultimul lucru pe care l-ai spus, printre ultimele, către bărbatul pe care-l iubeai şi pe care n-aveai să-l mai vezi niciodată. Astea sunt lucrurile pe care i le-a spus înainte ca el să se urce în maşină şi să meargă – o, dacă ar fi bănuit – tocmai până la New York.

— Doar o plimbare. Asta-i tot. O să merg cu Toyota, a spus el, a spus, dacă găsesc blestematele de chei.

Domnul Tuttle vorbea din uşă, părând mai slab şi mai mic, copleșit parcă. Nu părea să fie o reconstituire din memorie. Era chiar vocea lui Rey, sufletul şi tonul soţului ei, nu, nu era o simplă reamintire. Se întâmplă acum. Aşa i-a venit să creadă. L-a privit cum încerca din greu să rostească vorbele; şi-a spus că se întâmplă, cumva, acum, în interiorul lui, în timpul lui spart, şi el doar raportează, neajutorat, ce spun ei.

— Fă o plimbare pe jos, n-ar fi mai bine? E o zi splendidă. Lasă maşina, lasă cheile, a spus el.

— Sunt în maşină, bineînţeles. Cheile. Unde să fie? E clar. Cum să-ţi spun? Totdeauna se întâmplă aşa, a spus el.

El stătea în uşă, clipind. Rey e viu acum, în mintea acestui om, în gura lui, în corpul şi în mădularul lui. Pielea ei devenise electrică. S-a văzut, se

vede târându-se către el. Imaginea e acolo în faţa ei. Se târăşte pe podea – e aproape real. Simte că ceva s-a desprins, s-a mişcat, şi ea încearcă să-l tragă jos pe podea, lângă ea, pe domnul Tuttle, să-l oprească, să-l ţină aici, ori se târăşte deasupra lui şi în el, dizolvându-se, ori doar stă întinsă cu faţa-n jos şi plânge cu suspine fără a se putea opri, fiind privită de ea însăşi de deasupra.

Putea să-i simtă aroma pe corpul ei, loțiunea lui pentru muşchi, şi atunci el a încetat să mai vorbească.

Capitolul 6

Stai la masă, frunzăreşti nişte hârtii şi scapi ceva pe jos. Dar nu-ţi dai seama. Durează una sau două secunde până să-ţi dai seama, ba chiar şi atunci totul e pentru tine numai o distorsiune amorfă a spaţiului înţesat din jurul tău. Dar odată ce-ţi dai seama că ţi-a căzut un lucru, auzi cu întârziere zgomotul pe care l-a făcut când a lovit podeaua. Sunetul ajunge la tine printr-o uriaşă reţea de distanţe. Auzi obiectul căzând şi ştii ce e în acelaşi moment, mai mult sau mai puţin: o agrafă de birou. Ştii asta după sunetul pe care-l face când ajunge pe podea şi din memoria recuperată a căderii, căci agrafa ţi-a căzut din mână sau a alunecat de pe marginea foii unde fusese prinsă. A alunecat de pe marginea foii. Acum că ştii ce s-a întâmplat, îţi aminteşti cum anume, sau îţi aminteşti pe jumătate, sau revezi momentul poate, sau orice altceva. Agrafa ajunge pe podea cu un ricoşeu pe toată lungimea, cu un sunet slab şi imaterial, pentru care nu există nici un cuvânt cu care să-l asemuieşti, sunetul unei agrafe căzând pe podea, dar când te apleci să o ridici, ea nu este acolo.

Noaptea a stat lângă camera lui şi l-a auzit cum scânceşte. Era o înlănţuire de ţipete slabe, jumătăţi de ţipete, monotone şi uniforme, având parcă un ecou şters, un feedback, pline de o jale care alunga orice cuvânt al ei sau al altcuiva.

Nu ştia ce însemnau ele. Ba da, ştia. Lui îi lipsea o suprafaţă de protecţie. Era singur şi incapabil să improvizeze, să-şi găsească o formă. S-a dus la patul lui şi s-a aşezat acolo, mângâindu-l şi alintându-l, ca să-l liniştească.

Era înspăimântat. Cât de adevărat şi de simplu. Îl veghea, încercând să-i alunge teama. El se afla acolo, în ţipătul de durere al lumii. Aşa arăta faţa goală, deznădăjduită, nu ca-şi-când, a lumii.

Dar cum putea ea să ştie asta? N-avea cum.

Poate că era doar un om ţicnit, o nebunie de o formă în afara rutinei. Nu că ar fi vorba de vreo rutină în această privinţă. Un bolnav mintal care încearcă să trăiască prin vocea altora.

Stătea întins în pat, sub o cuvertură subţire. Ea a dat-o la o parte şi s-a aşezat peste el. Trebuie să-i aduc alinare. L-a sărutat pe faţă şi pe gât şi l-a frecat să-l încălzească. I-a pus mâna în chiloţi şi a început să respire cu el, dirijându-i uşurel gemetele. Asta trebuie să faci când sunt speriaţi.

* * *

I s-a părut că vede o pasăre. Cu coada ochiului a zărit un obiect mişcându-se în sus aproape de fereastră, straniu, semănând cu o pasăre, dar poate că nu era așa ceva. S-a uitat mai de-aproape şi era într-adevăr o pasăre, zburând pe o direcţie perfect verticală, cu corpul cafeniu cu dungi în poziție orizontală și bătând domol din aripi, o vrabie, care nu plana dusă de vânt, ci se ridica prin propria energie; apoi a dispărut instantaneu.

A perceput-o mai mult retrospectiv fiindcă la început n-a ştiut ce este şi a trebuit să recreeze momentul spectral, să-l scrie ca pe un rând dintr-o poveste, şi poate că n-a fost o vrabie la urma urmei, ci o zburătoare mai mică, gri, nu cafenie, pătată, nu în dungi, dar nu atât de mică cum e o pasăre colibri, şi cum ar fi putut să ştie sigur dacă n-avea să se întâmple din nou, ba chiar şi atunci, şi-a zis, ba chiar şi atunci.

Nu-i adevărat pentru că nu poate fi adevărat. Rey nu e viu în conştiinţa acestui om sau în timpurile lui verbale palpabile, un continuum al plimbării-vorbitului.

Simpatic cuvânt. Oare ce-nseamnă?

Şi-a zis că înseamnă ceva continuu, un întreg continuu, şi singurul mod de a distinge o parte de alta, aceasta de aceea, acum de atunci, este prin stabilirea unor diviziuni arbitrare.

Ori asta e exact ce nu ştie el să facă.

Ea îşi antrena corpul, ghemuită pe podeaua rece, adulmecându-se.

Dar nu poate fi adevărat că el se mişcă în derivă dintr-o realitate în alta, independent de logica timpului. N-ar fi posibil. Eşti alcătuit din timp. Timpul e forţa care îţi spune cine eşti. Închide ochii şi simte-l. Timpul îţi defineşte existenţa.

Tocmai asta-i ideea însă, că domnul Tuttle se prelinge, clipocind, cumva, în alte zone ale existenţei, în alte timpuri-vieţi, şi aşa se defineşte durerea şi uluirea sa.

Cumva. Cel mai nedefinit cuvânt dintr-o limbă. Ca și mai mult sau mai puţin. Sau poate. Întotdeauna poate. Ea a trăit întotdeauna prin poate.

A îngenunchiat, cu corpul în sus, drept şi rigid, cu picioarele îndepărtate la lăţimea şoldurilor, capul pe spate, braţele înapoi, pelvisul împins înainte.

Lasă braţele să cadă.

Balansează mâna dreaptă deasupra piciorului drept şi apoi stânga deasupra celuilalt picior.

Totul porneşte înapoi de la pelvis.

Pune-ți palmele pe tălpi, palma potrivită cu piciorul potrivit.

Timpul e singura naraţiune care contează. El dilată evenimentele şi ne dă posibilitatea să suferim şi să ieşim din suferinţă, să vedem moartea întâmplându-se şi să ieşim din ce s-a întâmplat. Dar nu şi pentru domnul Tuttle. El vieţuieşte în altă structură, în altă cultură, unde timpul este el însuşi, gol, absolut, lipsit de adăpost.

Menţine-ți poziţia.

Totul porneşte înapoi de la pelvis către piept şi umeri şi braţe, până la capul aruncat furios spre spate.

Menţine-ți poziţia, respirând normal, apoi altfel.

Repetă.

* * *

La prânz a început să bată vântul şi cinci ore mai târziu încă mai zăngăneau ferestrele, când ea a pornit pe holuri.

Suna telefonul.

În bucătărie el a scăpat din mână un pahar cu apă şi ea a întins braţul, văzând băltoacele care au început să se formeze pe podeaua de scândură.

Vântul tăios îi dădea o stare de neliniște, întorcându-i atenția către propriul ei interior, mai rău într-un fel decât zăpada care şterge totul sau depunerile de gheaţă ce doboară cablurile de înaltă tensiune.

A aprins focul şi apoi a ieşit din cameră şi a urcat pe scară, ascultând geamătul pereţilor sub forţa rafalelor.

În bucătărie ea a spus: Nu le atinge.

Lucrurile cele mai de preţ din casă erau duşumeaua din bucătărie şi balustrada de stejar a scării. Doar să spui cuvintele. Să le gândeşti.

A zis: Nu le atinge; a întins braţul, împiedecându-l cu mâna să strângă cioburile. O să curăţ eu mai târziu.

E ceva cu vântul ăsta. Îţi răpeşte orice siguranţă, pătrunzând în tine, fără încetare, făcându-te să simţi fragilitatea ascunsă a tuturor lucrurilor din jur, a sute de acţiuni ce păreau atât de solide – totul, un expedient atât de gol.

Ea a început să cureţe acum. N-a mai amânat nici un pic. Momentul avea în el ceva ce trebuia păstrat.

* * *

Suna telefonul şi a răspuns; era avocatul lui Rey. Povești în legătură cu nişte datorii. Bărbatul ei era dator vândut. Obligaţii şi garanţii. Avea datorii peste datorii. Asta i-a dat un sentiment de bucurie. Îl vedea pe Rey în persoană. A simţit crescând în ea un val de afecţiune cu toate că şi-a dat seama că fondurile ei se diminuează. Aşa era Rey pe care îl ştia ea, nu altfel. Şi-a zis că el nu îşi cunoscuse situaţia sau o considerase atât de normală pentru condiţia sa încât a o cunoaşte însemna doar o altă formă de a nu o cunoaşte. Nu-i ocupa mai mult loc în minte decât o tuse uşoară într-o zi de vară. Erau credite în suspensie, arierate, taxe cu scadenţa de mult depăşită. Bărbatul înşira cifre cu o voce care avea un ton instituţional. A subliniat implicaţiile, sinistrul transfer de responsabilitate matrimonială. Ea a scos un râs vesel şi i-a urat mult noroc.

Apoi el a încetat să mănânce. Aşezată la masă, l-a hrănit cu mâna. L-a îndemnat, l-a bătut la cap. El a luat un pic de mâncare, apoi şi mai puţină. A încercat să-i dea cu forţa, dar el respingea totul, indiferent, întorcând capul, sau lua mâncarea în gură şi o lăsa să i se scurgă afară, să i se prelingă pe bărbie, sau o scuipa.

Şi ea a început să mănânce mai puţin. Se uita la el şi nu-i venea să înghită nimic. El nu s-a hrănit aproape deloc trei zile la rând şi ea aidoma. Într-un fel era ceva potrivit, ceva la care nu se gândise până atunci.

L-a privit. Săracul de el, amărâtul. Îl urmărea cu întreaga intensitate din primele momente şi ore, dar acum se vedea un sentiment diferit în privirea ei, o devoţiune aproape fatală.

Uneori îl urma prin casă. Îi veghea somnul. Dimineţile cu reportofonul, întrebările şi răspunsurile, micile lecţii şi memorizările, toate s-au topit în câteva conversaţii dezlânate, buimace, şi apoi într-o tăcere mai mult sau mai puţin acceptată de amândoi. Odată a încercat să-i dea supă în timp ce el stătea pe closet. Zilele deveniseră monotone şi şterse.

În cele din urmă a urcat în maşină şi a început să conducă pe drumurile secundare, pe cele pentru pompieri, prin toate locurile pe unde nu se duce nimeni; apoi a ieşit din maşină şi a luat-o la pas peste câmpuri până în punctul cel mai înalt, în vârful colinei, şi-a ţinut mâinile în jurul capului, căutându-l cu privirea pe domnul Tuttle.

De la o distanţă mare oare cum ar arăta el, cu mersul lui aparte, strecurându-se, într-un spaţiu curb?

Ca un ins pe care poţi uşor să nu-l observi. Ca un ins pe care fizic îl vezi, dar nu-l şi înregistrezi în modul obişnuit de interpretare.

Ca un ins anonim pentru el însuşi.

Ca un ins pe care-l vezi şi uiţi că l-ai văzut. Aşa, pe loc.

Nu găsise un binoclu în casă şi ce rost avea oricum. El nu era nicăieri pe aici. Şi totuşi l-a căutat cu privirea ore întregi, din diferite locuri, ţinându-şi mâinile la tâmple ca să nu-i intre lumina în ochi.

Cum putea un asemenea surplus de vulnerabilitate să se găsească singur pe lume?

Pentru că este construit în acest fel. Pentru că e vulnerabil. Pentru că e singur.

Ori îl vezi cu susul în jos, aşa cum vede ochiul înainte să intervină creierul.

S-a întors acasă şi a luat din nou la rând camerele. S-a gândit că o să urce scările, o să meargă pe coridor, apoi sus până la nivelul al treilea şi o să-l găsească în micul dormitor de lângă camera goală din capătul holului, cum se întâmplase prima dată, stând pe marginea patului, în chiloţi.

Dar când nu l-a găsit a ştiut că nu va fi acolo, dacă acest lucru are vreun sens. Când era la câţiva paşi de poarta casei a ştiut că nu-l va găsi şi nu l-a găsit. Ştiuse tot timpul.

Tot ce i-a rămas era să cutreiere încăperile şi să-i fie dor de el. Era absent în mod absolut, aşa încât nu mai rămăsese nimic, nici o singură adiere a prezenţei lui, dar pe când în jurul ei camerele deveneau tot mai goale, simţea că ceva din corpul ei încerca să-l ţină aici pe loc.

A început să sune la spitale, conştientă de ironia situaţiei, ascultând vocile înregistrate şi apăsând tastele cu opţiuni, iar uneori vorbea cu o

persoană care, cu o voce prefăcută, îşi exprima o mică îngrijorare.

Şi-a acordat două zile pentru a face asemenea demersuri. În cea de-a doua după-amiază a vorbit cu un director al secţiei de psihiatrie de la un mic spital aflat în sud, la o oră distanţă, de unde a aflat că în ziua precedentă fusese internat pentru analize un bărbat care se potrivea în general cu descrierea făcută de ea.

N-a cerut detalii. Voia să creadă că e vorba de el, că primeşte medicaţie, că e curat, în siguranţă, bine îngrijit şi hrănit – liber, în cele din urmă, de orice suferinţă.

Dar de ce ar fi fost vorba de el? Nu era bolnav mintal. La urma urmei, de ce s-o fi gândit să sune la clinicile psihiatrice din jur atunci când l-a descoperit în casă? El n-a făcut nici un gest nebunesc, avea numai dificultăţi în ce priveşte articularea cuvintelor şi înţelegerea. De ce i-o fi trecut prin minte că avea o afecţiune psihotică – doar pentru că persoanele care ne contrazic presupunerile ne par întotdeauna duse cu pluta?

Dar ar putea să fie el totuşi.

Avea ceva străin în gură, un obiect ascuţit, mic, de plastic, şi l-a împins spre rădăcina limbii, râcâind resturile care puteau fi strânse acolo, un amestec de mâncare, mucus şi bacterii.

Nu era vorba de o apărare împotriva activităţilor fireşti ale corpului. Pur şi simplu asta a făcut.

A calculat toate cerinţele plauzibile. Apoi le-a depăşit. Le-a negat total caracterul practic. Asta trebuia să facă. Era nevoie să modifice forma vizibilă, pe toată distanţa până la limbă. Îşi reprima ceva, închizând supapele către eul său, curăţând toate resturile pe toată suprafaţa până hăt la rădăcina limbii, un loc ascuns privirii umane. Mintea voia să-i facă acest lucru corpului.

Era necesar fiindcă trebuia făcut. De aceea era necesar.

Viitorul lui nu este în curs de construcţie. E deja acolo, gata să intre.

Îl avea pe banda magnetică.

Nu voia să creadă că aşa stau lucrurile. Era şi viitorul ei. Este şi viitorul ei.

A ascultat banda de cel puţin zece ori.

Asta înseamnă că viaţa şi moartea ta sunt deja aranjate, aşteaptă doar ca tu să fii punctual.

L-a ascultat cum spunea: Nu-l atinge. O să-l curăţ eu mai târziu.

E lucrul despre care nu ştii nimic.

Apoi a rostit ea însăşi cuvintele, după câteva zile. El fusese acolo în casă cu ea. Era viitorul ei, nu al lui.

Ce loc are mitul în experienţa noastră privitoare la timp?

Nu-l atinge, a spus ea.

Domnul Tuttle ştiuse ce se va întâmpla. Astea erau cuvintele pe care ea avea să le spună. Fusese şi el acolo, în casă.

O să-l curăţ eu mai târziu.

Ea voia să-şi creeze propriul viitor, nu să intre într-o stare dinainte concepută pentru propriul profil.

Ceva se întâmplă. S-a întâmplat. Se va întâmpla. Aşa credea ea. Avem o poveste, un flux al conştiinţei şi al posibilităţilor. Viitorul ia fiinţă.

Dar nu şi pentru domnul Tuttle.

El nu cunoaşte limbajul. Trebuie să existe un punct imaginar, un non-loc unde limbajul se intersectează cu percepţiile noastre despre timp şi spaţiu, iar el e un străin la această răscruce, fiind lipsit de cuvinte ori sensuri.

Dar ce ştia ea? Nimic. Asta-i regula timpului. E lucrul despre care nu ştii nimic.

L-a ascultat spunând cuvintele pe bandă, cu o voce care probabil era a ei.

Dar poate că ea şi le-a închipuit, multe din ele. Nu pornind de la zero. Ci retrospectiv, în memorie.

Dar le avea pe bandă şi era el acolo, el le rostea.

Apoi le-a rostit ea însăşi, ei şi? Ce dacă a spus şi ea acelaşi lucru cu aceleaşi cuvinte.

Nu-nseamnă nimic. Oameni care spun acelaşi lucru.

Îl avea pe bandă, spunându-le, dar e posibil ca ea să-şi fi amintit greşit ce a zis când el a scăpat din mână paharul cu apă. Ar fi putut să fie altceva. Uşor diferit, diferit sau foarte diferit.

Şi ce dacă e acelaşi lucru.

Trecutul, prezentul şi viitorul nu sunt daruri ale limbajului. Timpul se desfăşoară în cutele fiinţei. Trece prin tine, construind şi formând.

Dar nu şi dacă eşti domnul Tuttle.

El e un om care-şi aminteşte viitorul.

Nu-l atinge. O să-l curăţ eu mai târziu.

Însă dacă examinezi chestiunea metodic. Fii deşteaptă, şi-a zis ea, analizează la rece. Desfă-o în bucăţi şi cercetează minuţios.

Dacă examinezi chestiunea metodic, îţi vei da seama că el e un biet retardat cu un har aparte pentru anumite lucruri speciale, cum ar fi

capacitatea de a memora şi de a imita, un individ care a stat ascuns într-o casă foarte mare şi a ascultat.

Numai așa totul are logică.

E lucrul pe care nimeni nu-l înţelege. Dar te construieşte şi te formează. Şi în nopţile de după plecarea lui, ea stătea uneori cu o carte în poală, cu ochii închişi, şi avea impresia că el se află undeva în întuneric, şi e mai rece acolo unde se află el, o iarnă mai grea, şi simţea dorinţa să-l aducă înăuntru, să încerce să-l cunoască în spațiile unde haosul lui stă la pândă, în toate odăile cu colţuri rotunjite şi în verbele lămuritoare, părţi de vorbire în care se presupune că el îşi localizează existenţa, şi în locul material unde vieţuieşte Rey în el, viu din nou, cuvânt cu cuvânt, atingere cu atingere; ea şi-a deschis şi închis ochii, spunându-și într-o clipită că lumea s-a schimbat.

El încalcă limitele umanului.

Un timp n-a mai răspuns la telefon, aşa cum făcuse intermitent atunci, în primele zile, şi când a început să ridice receptorul a vorbit cu vocea schimbată.

Trebuia să-şi mijească ochii pentru cerul nopţii. Se plimba departe de casă, de valul luminii electrice, şi văzduhul devenea mai adânc. S-a uitat în sus mult timp şi cerul a început să se mărească, topindu-se, să se facă şi mai adânc, creând noi straturi şi magnitudini şi ani-lumină în cifre de necuprins, aşa încât trebuia să născoceşti nume cretine care să reprezinte şiruri de unu şi de zero şi forţe şi influenţe, fiindcă doar limbajul poveştilor de adormit copiii poate să ne ferească de spaime şi de ruşine.

La început vocea cu care răspundea la telefon era a nimănui, a unei fiinţe umane generice, neutre, dar apoi a început să o folosească pe a lui. Vocea lui, un sunet piţigăiat, uscat, fără corp, ca al unei păsări colibri piuind pe limba ei.

Arta corpului in extremis – lentă, austeră şi dureroasă

Ne aflăm în salonul slab luminat, de la etaj, al unei cafenele arăbeşti din Cambridge, statul Massachusetts; Lauren Hartke mănâncă o salată cu brânză de capră, înfigând furculiţa cu furie – aşa dă impresia.

Printre înghiţituri îmi vorbeşte despre recentul spectacol pe care l-a creat într-un spaţiu carceral de la Centrul Artelor din Boston[1].

S-a metamorfozat într-un mod șocant pentru acest eveniment şi, cu toate că seria reprezentaţiilor s-a terminat, arată în continuare absolut ruinată.

Nu e atât palidă cât fără culoare, fără sânge în vene, fără vârstă. E numai piele şi os, ochii ai zice că i-au ieşit din orbite. Părul ei parc-ar fi al unui terorist. Nu e scurtat, ci mai degrabă ciuntit, iar culoarea lui castanie naturală a devenit alb-cenuşie acum, cu vagi urme de roz.

Pot să folosesc cuvântul „albinos“ şi să mai iau vreodată prânzul în acest oraş?

— E vanitate. Asta-i tot, spune ea. Însă vanitatea-i esenţială pentru un actor. Înseamnă deşertăciune. Aici e originea cuvântului. Şi către acest lucru ţintesc, pe el mă sprijin.

Hartke, 36 de ani, era căsătorită cu regizorul de film Rey Robles când acesta s-a sinucis. Tatăl ei, Dr. Robert Hartke, este un cunoscut clasicist, iar acum, după pensionare, lucrează ca voluntar la siturile arheologice din zona Mării Egee. Mama, decedată, pe nume Genevieve Last, a fost harpistă în orchestra Milwaukee Symphony. Hartke are un frate mai mare, Todd, care este sinolog la Departamentul de Stat.

— Nu sunt sigură că spectacolul a mers în direcţia pe care mi-am dorit-o, mărturiseşte ea. O parte din el e încă în mintea mea şi se recompune în continuare.

Intitulată *Timpul corpului*, reprezentaţia a apărut în oraş pe ascuns aproape şi s-a repetat trei seri la rând, fără publicitate, informaţia circulând din om în om; a atras un public numeros, interesat, dar intensitatea nu a fost aceeaşi pe toată durata spectacolului. În mod evident, Hartke şi-a dorit ca spectatorii să simtă visceral, chiar dureros, cum se scurge timpul. Aşa s-a şi întâmplat; de aceea unii au părăsit sala – cei mai puţin pasionaţi de subiect.

Ei au pierdut momentele de vârf.

Hartke este o artistă a corpului care încearcă să se degajeze de corp – de al său în orice caz. Iată-l pe bărbatul care se află într-o galerie de artă, iar în timpul ăsta un coleg îl împuşcă în braţ cu mai multe gloanţe. Aici vorbim de artă. Iată-l pe bărbatul tatuat exagerat care îşi mai adaugă pe piele un desen cu o cunună de spini. Aici vorbim de artă. Spectacolul lui Hartke nu este nici plin de îngâmfare, nici cu scene de autotortură. Ea doar joacă, mereu în curs de a deveni o alta sau de a explora o identitate originară. Iat-o pe femeia care pictează cu propriul vagin. Aici vorbim de artă. Iată un bărbat şi o femeie, goi, care se împing unul într-altul de multe ori, într-un ritm din ce în ce mai accelerat. Aici vorbim de artă, sexualitate şi agresiune. Iată-l pe bărbatul ce poartă o pereche de chiloţi însângeraţi, de femeie, şi se descarcă într-un munte de carne pentru hamburgeri. Aici vorbim de artă, sexualitate, agresiune, critică culturală şi veridicitate. Iată-l pe bărbatul care îşi bate cuie în penis. Aici vorbim doar de veridicitate.

Spectacolul lui Hartke începe cu o japoneză bătrână ce stă pe scena goală, gesticulând în maniera stilizată a teatrului Noh[2], şi se sfârşeşte şaptezeci şi cinci de minute mai târziu cu un bărbat gol, emaciat şi afazic, care cu disperare încearcă să ne spună ceva.

Am văzut două din cele trei reprezentaţii şi mi-e imposibil să spun cum reuşeşte Hartke să-şi transforme corpul şi vocea. Nu vorbeşte despre aceste lucruri decât în termeni generali.

— Corpul n-a fost niciodată duşmanul meu, afirmă ea. Întotdeauna m-am simţit inteligentă în el. L-am învăţat să facă lucruri pe care alte trupuri nu le pot face. Mă absoarbe într-un mod dezinteresat. Încerc să analizez şi să reprogramez.

(Dezvăluire personală. Am fost în aceeaşi clasă cu Hartke la colegiu, iar apoi am ţinut legătura aproape tot timpul. Eram amândouă interesate de filosofie. Eu asistam la toate prelegerile. A fost ceva destul de straniu că și-a ales filosofia ca subiect principal şi că apoi a abandonat colegiul ca să se alăture unei trupe de artişti stradali din Seattle.)

Pe durata întregii reprezentaţii există un fundal sonor – vocea anonimă a unui robot telefonic care rosteşte un anunţ standard. El se aude fără întrerupere şi încetul cu încetul se strecoară în textura vizuală a spectacolului.

Vocea respectivă se infiltrează mai ales în secţiunea de mijloc. Iat-o pe femeia îmbrăcată foarte oficial, cu o servietă în mână, uitându-se la ceas şi încercând să oprească un taxi. Glisează protocolar (poate inspirată de bătrânica japoneză) de la o acţiune la alta şi procedează aşa de multe ori, de nenumărate ori. Apoi din nou, piruetând pe jumătate, într-o mişcare făcută cu încetinitorul. Te poţi trezi privind şi ascultând fascinat, ca în hipnoză, simţindu-te suspendat fizic şi mental, sau dimpotrivă, îţi vine să te uiţi la propriul ceas, te strecori aplecat printre scaune şi ieşi afară în noapte.

Hartke spune:

— Ştiu că sunt unii care afirmă că spectacolul a fost prea lent, plin de repetiţii, bănuiesc, şi lipsit de acţiune. Însă eu cred că acţiune are din belşug. Am introdus chiar prea multe lucruri. Ar trebui să fie chiar mai auster, mai lent, mai lung decât este. Ar trebui să dureze, mama mă-sii, trei ore.

— De ce nu patru? De ce nu şapte?

— De ce nu opt? îmi răspunde.

O întreb despre clipul video care rulează pe peretele din spate în timpul reprezentaţiei. Se vede doar o şosea cu două benzi şi trafic foarte redus. O maşină într-o direcţie, o alta în sens invers. Într-un colţ, este şi un display digital unde vezi timpul curgând.

— Ceva despre trecut şi viitor, îmi spune ea. Ce putem şti şi ce nu putem.

— Dar aici le ştim pe amândouă.

— Le ştim pe amândouă. Le vedem pe amândouă – asta e tot ce-mi răspunde.

Stau şi aştept. Ciugulesc din porţia mea de baba ghanouj. O privesc pe Lauren. Ce o fi de fapt baba ghanouj?

— Poate că problema e să gândim timpul în alt fel, spune ea după o vreme. Să-l oprim, să-l extindem ori să-l deschidem. Să construim o natură moartă care trăiește, nu e pictată. Când timpul se opreşte, şi noi ne oprim. Nu ne oprim, suntem însă goliți de tot, devenim mai puţin încrezători în noi înşine. Nu ştiu. În vise, sau când avem febră mare, sau suntem drogaţi ori deprimaţi. Nu-şi reduce timpul viteza, nu pare să se oprească? Ce rămâne? Cine rămâne?

Ultimul din corpurile ei, bărbatul gol, este lipsit de o limbă şi de o cultură care să poată fi recunoscute. Se mişcă într-un mod curios, ca într-o cameră întunecată, doar că mai lent, cu gesturi mai ample. Vrea să ne spună ceva. Vocea lui se aude intermitent pe bandă şi Hartke îşi mişcă buzele ca şi când ar rosti ea cuvintele.

Am văzut vreodată pe scenă un ins care să pară atât de singur?

Cuvintele lui echivalează cu un monolog lipsit de orice context. Verbe şi pronume se împrăştie în aer şi apoi se întâmplă ceva şocant. Corpul explodează înspre un alt nivel. Într-o serie de mişcări electrice, convulsive, se zbate fără nici un control, biciuind aerul şi rotindu-se înfiorător. Hartke îşi supune trupul la mişcări pe care le-am văzut numai în filmele de desene animate. Pe durata crizei individul zboară dintr-o realitate în alta.

Piesa a ajuns aproape de final.

Trag adânc aer în piept şi-i pun întrebarea pe care nu-mi vine s-o rostesc. E despre Rey Robles, despre scurta lor viaţă împreună şi şocul sinuciderii.

Priveşte direct prin mine. Insist, simţindu-mă oribil, şi-i amintesc de momentele pe care le-am petrecut împreună, noi trei, la Roma, când Rey a venit la masa de seară cu o pisică pe umăr, luată de pe stradă.

Imaginea reamintită îi îndulceşte privirea şi ea se înmoaie un pic. Simt nevoia să dau vina pe reportofonul de pe masă. E un aparat digital de înregistrat vocea, ergonomic, inteligent, lung de patru inchi şi cu greutatea de o uncie şi jumătate, care stochează mesajele, şi el e diavolul care mă îndeamnă să fac ce fac.

Ea priveşte în depărtare.

— Cât de simplu ar fi să spun, dac-aş putea, că ideea spectacolului mi-a venit direct din ce s-a întâmplat cu Rey. Dar nu pot. Ar fi grozav dacă aş putea spune că este drama bărbaţilor şi femeilor în faţa morţii. Aş vrea s-o spun dar nu pot. E prea puţin şi prea izolat şi complicat, iar eu nu pot, nu pot, nu pot.

Apoi face deodată un lucru din pricina căruia rămân înţepenită în scaun. Capătă o altă voce. E vocea lui, a bărbatului gol, stranie ca sunetul unui instrument de suflat într-o debara. Nu înregistrată, ci live. Nu mimată cu buzele, ci reală. Îmi vorbeşte şi eu caut chipul prietenei mele dar parcă nu îl văd. Nu ştiu sigur ce vrea să facă. Mai că-mi vine să cred că s-a echipat cu organe genitale bărbăteşti, ca pe scenă, proteze desigur, şi poate un bandaj Ace de nuanţa pielii, care să-i preseze sânii, cu ceva păr lipit pe el. Ori şi-a

antrenat partea de sus a corpului să-şi reducă dimensiunea şi pe cea de jos să se umfle. N-aș spune că nu e în stare de așa ceva.

Mă anunţă că se duce la toaletă. Când vine chelneriţa cu nota de plată, îmi aduc aminte că pot să închid reportofonul.

Forţa spectacolului stă în corpul lui Hartke. Uneori reuşeşte să facă feminitatea atât de plină de mister şi de puternică, încât ea cuprinde ambele sexe şi multe stări greu de numit. În trecut a întrupat adolescenţi, predicatori penticostali, o femeie în vârstă de o sută douăzeci de ani care trăieşte cu iaurt şi, absolut memorabil, un bărbat însărcinat. În spectacolul de acum, arta ei este obscură, lentă, dificilă şi uneori chinuitoare. Nu avem de-a face însă cu o suferinţă solemnă, cu stări şi imagini grandioase. Totul e despre tine şi despre mine. Ceea ce începe într-o lume străină, izolată, devine familiar şi chiar personal. Este vorba despre cine suntem când nu repetăm pe scenă cine suntem.

O aştept pe Hartke dar ea nu se întoarce.

Mariella Chapman

1. *The Boston Center for the Arts* este o instituţie culturală complexă dedicată atât artelor spectacolului, cât şi artelor vizuale; cuprinde 50 de ateliere de creaţie, numeroase galerii, săli de spectacol, de repetiţii şi de conferinţe.
2. Formă de teatru tradiţional din Japonia, cu acompaniament instrumental, trăgându-şi seva din vechi dansuri ritualice. Acţiunea şi dialogul sunt reduse la minimum, în prim plan fiind transpunerea metaforică, prin mişcare, gestică, dans, a unor tipologii codificate; printre acestea se numără şi femeia ce-şi pierde minţile ca urmare a morţii iubitului sau fiinţe supranaturale, stranii, demonice.

Capitolul 7

Veveriţa moartă pe care o vezi pe alee, ţeapănă şi decapitată, se dovedeşte a fi doar o bucată mototolită de pânză de sac, cu toate astea tu te uiţi la ea, treci pe lângă ea, cu un sentiment amestecat de milă şi spaimă.

Fiindcă pânza era izolată de lume. Fiindcă din văile de sub dealurile împădurite se vedeau rotocoale de fum subţire, iar ferigile erau arse, înnegrite de timp. Plutea o judecată neîndurătoare peste câmpurile pustii, umbre de pământ ars sub cerurile întunecate, iar în bolovanii aduşi de mare până la marginea pădurii de pini se simţea o asprime veche, de piatră, o severitate a jurămintelor şi a îndărătniciei. Şi fiindcă el spusese ce-a spus, că ea va fi aici până la sfârşit.

Purta un pulover zdrenţuit, pe care-l pusese din greşeală cu faţa la spate, şi acum stătea pe loc gândindu-se dacă să-l scoată şi să-l îmbrace din nou ori să suporte uşoara neplăcere de a simţi marginea puloverului pe gât. Era un pulover fără guler. Eticheta o zgâria pe piele. Nu o zgâria propriu-zis, alta era senzaţia, iar ea şi-a băgat degetul arătător şi pe cel mijlociu de la ambele mâini înăuntrul puloverului, ţinând coatele ridicate, gândindu-se la inutilitatea deciziei sale.

Au spus că e aspră, o iarnă aspră.

Dar iat-o aici din nou, în casa asta, exact aşa cum a zis el că se va întâmpla, după expirarea contractului de închiriere. Nu că şi-ar aminti perfect cuvintele lui. Dar asta a înţeles că a zis el – sau cam astea au fost vorbele lui, cu sensul lor limpede ori vag. A prelungit contractul, indiferent ce cuvinte a folosit el, şi ştie că a procedat aşa ca să confirme adevărul celor spuse de el, ceea ce probabil contrazice orice alt adevăr care ar fi putut exista. Nu împrejurările au ţinut-o aici, nu vreo întâmplare surprinzătoare, ci doar spusele lui, pe care abia şi le aminteşte acum.

Şi-a scos puloverul şi a atins din nou lustra, de care uita întotdeauna, iar apoi şi l-a tras pe cap cu faţa-n faţă, aşa cum fusese el conceput în Taiwan.

Ştia că e cinci şi jumătate şi s-a uitat la ceas. Aşa era.

Când nu-şi putea aminti cum arăta el, se apleca înspre o oglindă şi el apărea, nu cu adevărat, ci doar ca o idee, abia vizibil, dar acolo într-un fel, vorba vine, acolo, în unele oglinzi mai mult decât în altele, mai mult decât o reproducere îndurerată, depinzând de oră şi de lumină şi de calitatea sticlei, de strategiile sticlei, care inversa stânga cu dreapta, camera asta cu camera cealaltă, fiindcă toate imaginile din toate oglinzile sunt pur virtuale, chiar şi când vrei să te vezi pe tine însăţi.

A urcat pe scări, atingând stâlpul treptelor când a ajuns pe palier. Aşa făcea întotdeauna fiindcă trebuia s-o facă, să pipăie nervura de stejar, proeminenţele şi şanţurile cioplite. Stâlpul, ascuţit spre vârf, cu un model de acantă, era cel mai de preţ lucru din casă, sau aproape, alături de duşumeaua din bucătărie.

S-a uitat la Kotka, după masă, în Finlanda.

Timp de cinci zile s-a dus cu maşina până la acel punct, pe promontoriu, fiindcă pescăruşii care pe catalige par oarecum bondoci devin în zborul lor pieziş cărăuşii acestui timp înţepenit în stânci, extrăgându-l din geologie, din ştiinţe, din minte, şi dându-i avânt şi înălţime şi trup, contopindu-l cu muşchii zborului şi fluxul lor sanguin, cu inimile lor bătând puternic, inimile lor metronomice, şi fiindcă ştia că în această zi se va întâmpla totul.

A ascultat sunetul pe care-l făcea hârtia cerată, avansând în lungul marginii cu crestături a cutiei, pe când desprindea hârtia de pe rolă.

Caloriferele începeau să zăngănească din când în când, un lucru obişnuit acum.

S-a aşezat la masă, cu mâncarea în faţă pe farfurie; şi-a zis nu mi-e foame. Suna telefonul. Uneori gândea în cuvinte, clare, complet formulate. Nu era sigură când a început să gândească aşa, cu o zi sau cu o lună în urmă, fiindcă i se părea că făcuse asta dintotdeauna.

Pesemne credea că se poate deplasa în realitatea lui, asigurându-şi logistica cuvintelor şi gândurilor, aşa cum el se străduia să-şi facă drum printr-o propoziţie sau printr-o cameră.

Pesemne există momente când alunecăm într-o altă realitate, dar nu putem să ne-o amintim, nu putem să-i acceptăm adevărul, fiindcă absorbirea lui ar fi devastatoare.

Aşa s-ar întâmpla. S-a învârtit în jurul acestui gând, în camere şi pe holuri, şi apoi s-a oprit.

A mers pe drumul pentru pompieri, pe lângă casa dărăpănată, cu o cruce albă proaspăt vopsită, sprijinită pe vârful construcției în formă de A[1], şi în

faţă cu un panou pe care scria MÂNTUIŢI[2].

A curăţat baia, folosind spray-ul dezinfectant cu trăgaci. Apoi şi-a pus gura declanşatorului la tâmplă şi s-a autocontemplat făcând ceea ce oricine ar putea să facă, atunci când e singur, fără vreo trimitere anume la împrejurările personale. Era spray-ul cu aromă de pin, flaconul cu pistol de pulverizat, folosit pentru curăţirea faianţei şi tencuielii, inamicul mucegaiului, şi ea îi ţinea gura, vârful la tâmplă, stând cu degetul apăsat pe trăgaciul de plastic şi cu limba scoasă, pentru efect.

Asta fac oamenii, şi-a zis ea, când sunt singuri în lumea lor.

Era mulţumită într-un fel, în multe feluri, şi plină de speranţă, având o casă la care să se întoarcă după dimineţi lungi petrecute printre molizi şi pini[3], unde rostea pentru el cu voce tare numele plantelor de mlaştină, silabisind cuvintele, sau după-amieze întregi în care stătea ghemuită pe lespezile masive de granit, de la punctul acela, pe promontoriu, urmărind cum se schimba vremea şi uitându-se la spuma valurilor care se-nălţau tot mai sus, fiindcă asta se întâmpla când se întorcea acasă, plimbându-şi mâna pe muşchiul marin ca o blană aspră şi ştiind că avea să urce treptele, mângâind vârful stâlpului din capătul scărilor, şi apoi să meargă pe hol căutând timpul lui.

Poveştile pe care şi le spunea ei înseşi nu păreau să fie chiar ale ei. Era absorbită de ele, fără să-şi dea seama; păreau să provină dintr-o sursă mai profundă, orice ar însemna asta, un lucru ce o depăşea. De unde veneau? Nu din ziare. Nu mai citise un ziar de mult timp. S-a uitat la unul când a mers în oraş, la magazinul universal, doar la prima pagină, şi presa părea să aparţină în totalitate unui alt context, o isterie sclipitoare a imaginilor şi a cernelii, o lume efemeră, uşor de iubit şi de urât, atât de încrezătoare şi de neglijabilă în reţetele culinare şi războaiele şi erorile ei tipografice.

Când a ieşit din magazin, a văzut-o pe bătrâna japoneză venind către ea, femeia cu părul alb, care acum purta o scurtă căptuşită şi îşi ţinea mâinile ferite de frig. Şi le retrăsese, cu pumnii strânşi, înăuntrul mânecilor, iar ea s-a uitat îndelung la femeie, la mânecile ce atârnau goale şi s-a înfuriat pe sine însăşi că nu îi dăduse prin cap aşa ceva pentru spectacolul ei, fiindcă era un lucru fantastic, fără mâini, tot ce trebuia să ştie despre japoneză, şi ar fi fost excepţional pentru piesă, mâinile inexplicabil lipsă, şi s-a chinuit să dezlege misterul siluetei ce gesticula, iluminată pe jumătate, fără mâini, şi i-a adresat un zâmbet fals femeii când au trecut una pe lângă alta.

De ce să nu te scufunzi în moarte? Să o laşi să te doboare. Să te laşi în braţele morţii.

De ce moartea omului pe care-l iubeşti să nu-ţi aducă întuneric şi pustiire? Nu ştii cum să-i iubeşti pe cei pe care-i iubeşti până ce nu dispar dintr-odată. Abia atunci înţelegi la ce distanţă mică ai fost de suferinţa lor, cât de mult te-ai cruţat adesea, doar rareori neocrotită sufleteşte, îngrijindu-te de manevrele tale – dă-mi ca să-ți dau.

Asemenea gânduri o răscoleau în tot ce avea. Ochi, minte şi trup. Mergea pe străzile în pantă ale oraşului, neobservată, cu ele în minte, cumpărând alimente şi obiecte de uz casnic, jucându-se cu gândurile până într-un anumit punct, pe holul lung, printre încuietori, unelte şi vase de sticlă.

De ce să nu te poarte moartea lui într-un scandal uriaş, să-ţi sfâşii hainele de durere? De ce să-i accepţi moartea? Sau de ce să i te predai într-un doliu de bonton, cu buzele strânse? De ce să îl abandonezi dacă poţi să mergi pe hol şi să găseşti o cale de a-l aşeza la îndemână?

Scufundă-te mai adânc, şi-a spus. Las-o să te doboare. Mergi unde te duce ea.

Uneori prin minte îi treceau gânduri în asemenea forme, adresându-se cuiva care nu era ea însăşi, alteori în alte feluri. Gândurile puteau avea forma chipurilor, acolo în aer, chipul omuleţului absent când şi-l putea reaminti, chiar în faţa orbitelor ei.

Sunt Lauren. Dar din ce în ce mai puţin.

Când a ieşit din maşină, a văzut pe cineva acolo. Nu ieşise complet, era încă pe jumătate înăuntru, începuse să se îndrepte de spate, când o siluetă s-a ivit deasupra ei pe alee.

Aproape că a căzut înapoi pe banchetă. Corpul i s-a zguduit. L-a privit, un om spătos, de vârstă mijlocie, care îi spunea ceva.

Când s-a ridicat în picioare, a reuşit să-i vadă maşina, parcată lateral lângă casă. L-a ascultat. Încerca să asculte ce spune şi să evalueze situaţia, să-i determine exact limitele.

— Vă asigur că nu am vrut să vă deranjez. V-am căutat la telefon de mai multe ori. Dar a sunat în gol. Înţeleg foarte bine. Sunteţi aici ca să uitaţi de cele întâmplate.

— Şi dumneavoastră?

Era mânioasă de acum. Efectul siluetei, ameninţarea începuseră să se risipească. Frica se topea în trupul ei, în sânge şi în fibrele nervoase, în

vârfurile degetelor, şi atunci a închis cu zgomot portiera maşinii, a trântit-o puternic.

— Am venit ca să vorbim despre casă, a spus el pe un ton oarecum detaşat. S-ar părea că este totuşi casa mea. A mea şi a soţiei mele.

S-a dat un pas înapoi ca să poată privi către clădire – aducând-o material în conversaţie –, casa lui. Acum că a privit-o, nu mai era nici o îndoială.

— Doriţi să discutaţi ceva anume.

— Exact, a răspuns el, părând că roşeşte puţin, mulţumit că ea a înţeles.

A urmat o pauză. Omul părea a fi oarecum stors de vlagă, din pricina unei suferinţe ce dura poate de mulţi ani de zile.

— Cine pe cine invită înăuntru? l-a întrebat.

El a dat din mâini.

— Nu e nevoie. Vă rog. Nu, nu, în nici un caz.

Apoi a izbucnit în râs la întrebarea ei. I-a prins sensul în cele din urmă şi a râs, arătându-şi dinţii strălucitori. Ea a aşteptat. Începea s-o intereseze. Să i se pară totul firesc, să se simtă bine acolo afară, pe alee, cu stăpânul casei.

— V-aţi simţit cât de cât bine aici?

— În mare parte, da, aşa cred.

— Fiindcă dacă aveţi nevoie de ceva.

— Nu, totul e-n regulă, cred. Multe camere.

— Da.

— Camere peste camere.

Îi era rece. S-a întrebat dacă era normal să se facă atât de rece.

— Da, a spus el. A fost casa familiei noastre. Parcă de când lumea. Doar că întreţinerea…

— Îmi închipui.

— Muncă multă, griji. În trecutul nostru am fost întotdeauna o familie mare. Tot timpul, ştiţi, am avut multe de reparat, de zugrăvit. Întotdeauna apare ceva cu care să-ţi baţi capul.

Se aştepta ca el să o amintească pe Alma în acel context, pe nevasta lui, şi faptul că toţi copiii s-au făcut mari şi locuiesc în alte părţi acum.

— Şi ce speram de fapt.

Bărbatul şi-a întins corpul, s-a încordat în sus şi s-a arcuit, într-o mică epifanie a unei nădejdi luminoase. Gestul acesta i l-a dezvăluit ca pe un om care încerca să se descâlcească dintr-o viaţă plină de reţineri şi constrângeri.

— Era că n-o să vă supăraţi.

Îl asculta, practic văzând cuvintele, şi i-a plăcut de el şi mai mult, a simţit o nerăbdare uşoară ca un fulg. Senzaţia că trăieşte momentul.

— Da.

— Ştiţi, avem o comodă. Pusă undeva într-o cameră de la etaj. Cred că e ambalată. Probabil în materialul acela căptuşit pe care-l folosesc ei. Aţi văzut-o, poate. Fiindcă urma să fie mutată, expediată şi apoi cumva, ştiţi cum se întâmplă uneori că nu mai faci ceea ce ţi-ai planificat. E o piesă delicată, din două bucăţi, destul de veche.

Nu acest lucru trebuia el să-l spună.

— Într-una din camerele nefolosite de la ultimul etaj, ambalată într-un material textil. Şi ce am vrea să vă rugăm, a continuat el.

A observat vasele de sânge îngroşate de pe faţa lui, un om corpolent, da, care începea să îmbătrânească, pielea lui se destindea, liniile ochilor se adânceau, şi el ar fi trebuit să vorbească despre domnul Tuttle, de ce a plecat şi unde s-a dus şi orice altceva s-ar fi putut spune despre el, ca să lămurească lucrurile, să le explice, să le analizeze.

— Este ca, dacă trimitem pe cineva să o ia, să nu vă supăraţi că vă deranjăm. Am încercat să vă sunăm, v-a sunat şi doamna, cea de la biroul de imobiliare. E o piesă veche a familiei. Ne-ar plăcea să o recondiţionăm şi să o punem în dormitor, acasă. Ne-am gândit mai demult la comoda asta. Vorbim despre locuinţa noastră actuală, desigur. Dar, luaţi ba cu una, ba cu alta.

Îi era teamă să se oprească din vorbit fiindcă ea nu dăduse vreun semn nici într-un sens nici în altul şi părea că se retrage din scenă. El a făcut un pas înapoi şi s-a întors pe jumătate într-o parte şi aşa au rămas acolo în aerul rece, pe alee, proprietarul şi chiriaşa, uitându-se în direcţia casei.

A încercat să-şi aducă aminte cum arăta şi apoi i-a uitat numele. Dar pentru scurt timp. Un timp scurt şi nu era vorba de numele lui. Ci de numele pe care ea i-l dăduse.

Dimineaţa a auzit zgomotul.

Ştia că e şapte şi douăzeci, aproximativ, şi s-a uitat la ceasul din bucătărie. Nu greşise.

A înţeles de îndată că nu era zgomotul de la al treilea nivel. Era ceva diferit, nu atât de sus în alcătuirea casei, mai puţin ascuns ca sunetul dinainte.

A păşit încet prin camere, ştiind că se va întâmpla aşa, ca un cântec, ca vocea cântată a unui om, a lui, şi vocea i-a ritmat paşii în sus pe scări şi i-a măsurat forma mâinii pe vârful stâlpului. Statul aici a venit la mine. Fiindcă

era pustie, coasta, în acest anotimp, şi fiindcă ea trebuia să atingă vârful stâlpului de fiecare dată.

A trecut de stâlp şi a luat-o pe hol, simţind ce-o fi simţit, un sentiment neascuns, deschis, ar fi putut să spună nestratificat, dacă asta are vreun sens; percepea acut lumea la fiecare pas.

Ştia cum o să se întâmple, conducând maşina pe lângă panourile pe care scria MAŞINI NOI ŞI RULATE, cu lemne de foc stivuite în fiecare şopron şi acoperite cu prelată albastră lângă garaje şi hambare. Avea să se întoarcă acasă şi să urce treptele, pe lângă alte panouri cu U-HAUL[4] şi PIESE AUTO, să meargă pe holul de la al doilea nivel, cu o mişcare cântată, potrivindu-se cu un trup ce încerca să devină al ei.

Putea să îl audă pe el în piept şi în gât, vorbind ca hipnotizat; se apropia de uşa camerei ei, dormitorul, nu atât de sus în alcătuirea casei. În camera de deasupra nu se afla nimic altceva decât o comodă ambalată în materialul firmei de transport. Timpul lui era aici, măsura sau dimensiunea lui sau orice expresie căutată ai vrea să întrebuinţezi.

Era o proastă, de o mie de ori proastă. Se îndrepta spre uşă şi era o proastă într-un fel sau altul, dar nu în camera ei, conducând maşina pe lângă panouri cu CAROSERII sau MAŞINI NOI ŞI RULATE, cu lemne de foc stivuite şi acoperite cu prelată sau pânză de cort, fiindcă aici Rey era intact, în corpul lui, cu părul şi hainele mirosind a fum de ţigară.

Ştia cum o să se întâmple, dincolo de sfârşitul jocului ei mental, fiindcă refuza să se supună limitelor certitudinii.

Odată ce păşeşte în cameră, va fi fost deja acolo, acum, seara, dezbrăcându-se. E o problemă de acomodare cu momentul, să arunce puloverul jerpelit, cu spatele către pat. Desculţă, în picioare, îşi scoate braţul din pulover şi atinge cu mâna un obiect de deasupra. Îşi aduce aminte de lustră, total nepotrivită pentru dormitor, cu abajurul de metal clătinându-se, apoi se întoarce şi priveşte, ştiind ce va vedea.

El stă în chiloţi pe marginea patului, aprinzându-şi ultima ţigară a zilei.

Oare eşti incapabilă să-ţi imaginezi un asemenea lucru chiar și când îl vezi?

Ceea ce se întâmplă este atât de mult în afara experienţei încât eşti obligată să justifici totul? Să îi acorzi mica scuză a percepției eronate?

Este realitatea prea puternică pentru tine?

Asumă-ţi riscul. Crezi ceea ce vezi şi auzi. Este pulsul fiecărei sugestii secrete pe care ai sesizat-o dintotdeauna la marginile vieţii tale.

Sunt două trupuri reale într-o cameră. Aşa le simte ea, în inima despicată a jumătăţii de secundă de care are nevoie ca să înconjoare stâlpul scărilor, cu mâinile care ating şi mângâie şi gurile care se deschid încet. Mădularul lui se ridică în mâna ei moale, trandafirie. Gurile lor s-au deschis ca să simtă degetele, limba, sfârcurile, orice se iţeşte din carne, pentru şoaptele cu a fost şi este, şi ochii lor se deschid înspre sufletul celuilalt.

S-a oprit în pragul uşii, ştiind cum arată propriul ei chip.

Vor fi dormit până acum, se vor fi trezit şi vor fi mers jos pentru masa de dimineață, unde se încurcă în obişnuinţele lor separate, turnând laptele şi scuturând cutia de suc, în vreme ce o gaiţă albastră îi priveşte de pe hrănitoare, iar ea adulmecă mirosul boabelor de soia. E cel mai simplu lucru din lume pe care-l face când se duce afară la maşina lui, îi ia cheile şi le ascunde, le striveşte cu ciocanul, le bate, le înghite, le îngroapă în pământul tare ca piatra, într-o zi clară şi luminoasă de vară târzie, după o furtună cu tunete şi fulgere.

Dar înainte să păşească în cameră, a simţit cum arăta chipul ei. Îl cunoştea prea bine – o friză a unei false aşteptări.

A rămas pe loc o clipă, frământându-se. S-a oprit lângă uşă, cu faţa spre hol, şi a simţit tot golul din jurul ei. Atunci a alunecat în jos pe podea, cu spatele rezemat de stâlpul uşii. S-a răsucit în coborâre, uşor, aproape meditativ, şi a deschis gura, *ah*, într-un geamăt mut. A stat acolo, pe pardoseală, în afara camerei. Pe chipul ei încă se mai vedea o fâşie decorativă, în ochi o urmă de speranţă într-o minune. Era un chip care aproape că plutea liber în afara ei, aşa că a putut să-și umfle obrajii, ca un copil, şi să-l sufle ușor.

Şi-a zis că nu merită să se uite înăuntru. Ar fi fost jalnic s-o facă. Odaia dădea înspre răsărit şi probabil era plină de lumina tulbure a dimineţii, de pânză de păianjen, de *firicele de praf*, cum îi plăcea mamei ei să spună, lucind în soare.

Poate că totul era o reverie erotică. O cetate construită pentru un gând murdar. Era o femeie isterică, hipersexuală, ha, ha. Nu că ar fi crezut aşa ceva.

Stătea acolo, pe gânduri, în golul hotărârii sale. Apoi s-a ridicat ţinându-se de stâlpul uşii, încet, respirând adânc, cu spatele sprijinit de lemnul canelat, uşor ghemuită, prelungind mişcarea cât mai mult timp. Mama sa a murit când ea avea nouă ani. Nu era vina ei. N-avea nimic de-a face cu acea întâmplare.

Când a privit înăuntru, odaia era goală. Nici ţipenie de om. Lumina vibra atât de puternic, încât a putut vedea culorile adevărate ale pereţilor şi pardoselii. Nu văzuse niciodată pereţii până atunci. Patul era gol. Ştiuse tot timpul că e gol, dar acum încerca să înţeleagă totul. S-a uitat la cearşaful şi cuvertura ce stăteau de-a valma pe o parte a patului, partea ei, singura folosită.

A intrat în cameră şi s-a dus la fereastră. A deschis-o. A deschis fereastra cu toată puterea. Nu ştia de ce face asta. Apoi a înţeles. Dorea să simtă briza pătrunzătoare a mării cu mirosul de alge şi în corpul ei curgerea timpului, care să-i spună cine este ea cu adevărat.

1. În original, „A-frame [house]“ – casă cu acoperişul ţuguiat şi faţada în forma literei A, adesea construită din materiale relativ ieftine şi folosită ca locuinţă de vacanţă.
2. Inscripţii ca *SAVED* (Mântuiţi) sau *JESUS SAVES* (Iisus mântuieşte) pot fi deseori văzute în S.U.A. pe faţadele unor biserici sau în faţa caselor ce aparţin unor membri ai diferitelor congregaţii.
3. *Pinus banskiana*, specie de pini, specifică Americii de Nord.
4. Cunoscută companie americană specializată în transporturi, închirierea de camioane şi utilaje, precum şi alte servicii tehnice.